

BROEN

KATOLSK KIRKEBLAD NR. 4 - 2005

Et møte med pave Benedikt XVI:

VUD i Köln

Biskop-elekt Bernt Eidsvig s. 6

Hilsen til biskop Gerhard Schwenzer

- fra biskopene Gerhard Goebel av Tromsø og Georg Müller av Trondheim

De katolske biskopene i Norge har arbeidet sammen som hyrder i hver sine bispedømmer over en lang periode. Biskop Schwenzer fra 1974, biskop Goebel fra 1977 og biskop Müller fra 1988.

Biskop Schwenzer ble utnevnt til apostolisk administrator og biskop av Trondheim av pave Paul VI i 1974. Han videreførte med dette Picpuspatrenes tradisjon fra 1931 med ansvar for Den katolske kirke i Midt-Norge, med prefekt Cyprian Witte som den første. Da han kom til Trondheim i 1974, var den nye St. Olav kirke nettopp ferdigbygd. I 1983 overtok han som biskop i Oslo.

Biskop Schwenzer var godt forberedt for sin bispegjerning gjennom doktorgradstudier ved Det pavelige universitet Gregoriana i Roma og sin doktoravhandling om kirkebegrepet hos prof. dr. Edmund Schlink fra Heidelberg, en foregangsfigur i den økumeniske bevegelsen i Tyskland. Disse studiene fant sted i tiden under Det annet Vatikankonsil i Roma, noe som kom til å prege ham hele hans liv.

Biskop Schwenzer har hele tiden hatt et nært samarbeid med alle råd og utvalg i Oslo katolske bispedømme. I hans tid har Det kateketiske senter utviklet mange og gode hjelpemidler som er viktig for katekesen i menighetene i Norge. Han har hatt god kontakt med de forskjellige ordenssamfunn som arbeider i bispedømmet og har satt pris på deres virke til beste for Kirken.

Biskop Schwenzer har alltid forstått sin tjeneste som katolsk biskop i en økumenisk sammenheng, med en sterk forpliktelse til å arbeide for å fremme kristen enhet. Dette arbeidet er pålagt kirken av Jesus Kristus

selv. Innad i Den katolske kirke peker han alltid på at økumenikk hører med til Kirken oppgave. Og utad presenterer han alltid den katolske tro i stor respekt for andre kirkesamfunns tro. Han verdsetter høyt Den norske kirkes forkynnelsesoppdrag av evangeliet i Norge. Biskop Schwenzer uttaler seg sjelden bastant i trosspørsmål. I forhold til media er han ytterst forsiktig med å kritisere andre kirker eller troende når det gjelder divergerende syn på troen. I sin deltagelse i diverse økumeniske samtalegrupper prøver han alltid å bygge opp og se det positive i de forskjellige standpunkter.

Gjennom sitt samarbeid med de to andre katolske biskopene i Norge har han arbeidet for utgivelse av norsk katolsk bønnebok, messebok, salmebok og tidebønnebøker. Disse bøkene er høyt verdsett i Norge, langt ut over Den katolske kirke.

I hans tjenestetid har Den katolske kirke vokst, blitt beriket med mange forskjellige mennesker som har kommet hit fra sine hjemland, og hver av disse har med seg sin kultur og tradisjon som de bringer med til Kirken her i Norge. Av denne flernasjonale Kirken er det blitt flere prestekandidater som biskop Schwenzer har presteviet til virke i Oslo katolske bispedømme. Han har vært opptatt av at alle katolikker har hjemstavnrett i kirken uansett hvilken nasjonal eller kulturell bakgrunn de har.

Fra 1999 har Biskop Gerhard Schwenzer ledet Den nordiske Bispekonferansen.

Biskop Schwenzers valgspørsmål som biskop er: **Ut impleam verbum Dei** – at jeg må oppfylle Guds Ord (jfr. Kol 1,25). Han vil være en Ordets tjener for menneskene. Han har vært en tjener som har vært seg bevisst sitt store oppdrag og samtidig sitt behov for Guds hjelp i tjenesten. Han har

i sannhet virkelig gjort sitt valgspørsmål på en god måte.

Biskop Schwenzer er en bønnens mann. Bønnen har gitt ham styrke under lidelse og motgang som kommer i et hvert menneskes liv. Han har aldri vært en stridens mann, tvert i mot, han prøver alltid å bygge opp og se det positive i forskjellige standpunkter og på denne måte å arbeide for felles forståelse der det er mulig. Som person er han preget av forsiktighet og nøysomhet. Han har evne til å se sine medarbeideres potentiale og gir dem stor tillit i å utforme sine oppdrag i Kirken.

Vi ber Gud gjengjelde alt det gode biskop Schwenzer har gjort for Kirken i Norge. Biskop Schwenzer er en Kirkens mann, og det vil han også være i fremtiden. Vi ønsker ham mange gode år fremover.

Tromsø/Trondheim, den 20.08.2005

+Gerhard Goebel MSF
biskop-prelat av Tromsø

+Georg Müller SSCC
biskop-prelat av Trondheim

(Teksten er noe forkortet av redaksjonen.)

BRØEN - Katolsk kirkeblad hvori opptatt «Klippen» (Midt-Norge, 1950-78) og «Stella Maris» (Nord-Norge, 1950-68)

Utgis av: Norsk Katolsk Bisperåd.
Nr. 4. 2005 Årg. 46. ISSN 0804-9297
Oslo Katolske Bispedømme Tlf.: 23 21 95 00
Trondheim Stift Tlf.: 73 52 77 05
Tromsø Stift Tlf.: 77 68 56 04

Adresse: Akersveien 5, 0177 Oslo
Faks: 23 21 95 01
E-post: broen@katolsk.no
WWW: www.katolsk.no/broen

Redaksjonssekretær:
Kristine Dingstad (KD) (firs.-ons.)

Redaktør: Fader Claes Tande (CT)

Korrespondent Nord-Norge:
Thomas Sivertsen (TS). Tlf.: 75 56 34 81
Midt-Norge-kontakt:
Stiftskontoret Tlf.: 73 52 77 05, Faks: 73 52 87 90

Redaksjon:
Sr. Anne Bente Hadland OP (ABH)
Per Einar Odden (i permisjon) (PEO)
Heidi Haugros Øyrna (HHØ)

Grafisk utforming:
Peter Bjerke

Broen takker!

I perioden 1. mai til 31. juli 2005 mottok vi kr. 56.948,- i gaver fra våre lesere. I årets syv første måneder har vi mottatt til sammen kr. 143.665,- Tusen takk for alle gaver!

Forsidebilde:
Norske ungdommer på vandringsmot Verdensungdomsdagen i Köln i august.
© HARALD HUSE

Trykk:
JMS Mediasystem AS
Tlf.: 22 63 64 00

Oppslag: 18.200

GAVER TIL BRØEN: BANKGIRO 1602.25.53767

Takk til biskop Schwenzer!

Foto: © Harald Huse

Pave Benedikt XVI utnevnte den 29. juli 2005, på minnedagen for den hellige Olav, Bernt Eidsvig Can.Reg. (51) til ny biskop av Oslo. Samtidig ble biskop Gerhard Schwenzer SS.CC.s avskjeds-søknad innvilget. Biskop Schwenzer er apostolisk administrator for Oslo Katolske Bispedømme inntil Eidsvig mottar bispeordinasjonen den 22. oktober og derved kan ta bispedømmet i besittelse. Biskop Schwenzer har vært Oslo Katolske Bispedømmes biskop i 21 år og går i oktober over i en tilværelse som emeritert biskop. Han har stilt seg åpen for å bistå sin etterfølger etter behov. I anledning biskopens avgang, utbringer her noen utvalgte personer, som i ulike sammenhenger har arbeidet tett sammen med biskopen, sin takk til sin biskop.

P. Frode Eikenes

*Sogneprest i Porsgrunn
Ordstyrer i Presterådet i OKB:
En takk fra prestene!*

I AUGUST hadde jeg det store privilegium å få delta på pilegrimsreisen til Köln, sammen med over 200 unge katolikker fra Norge. Det betydde mye for oss alle at biskop Gerhard ble med! Det var fantastisk å oppleve, og se med egne øyne hva en biskops hyrdetjeneste betyr, midt i Kirken, i liturgien, forkynnelsen og fellesskapet. De unge sluttet opp med trampeklapp og jubel i ekte verdensungdomsdagsånd!

Jeg gledet meg også over at de unge nå fikk sjansen til å bli kjent med ham på litt den samme måte som vi prester allerede har fått. Ved måltider, under reiser og mange andre uformelle anledninger fikk de møte "mennesket bak tittelen". De fikk oppleve en per-

son som er uhyre kunnskapsrik, men likevel interessert i dem og deres liv.

Det er også slik jeg har opplevd mine syv første presteår, som Gerhards "kjære sønn i Kristus", slik prestevielsesattesten uttrykker det. Jeg takker for stor tillit, for varierte og utfordrende oppgaver, men mest av alt for hans ekte interesse i min person, min familie og menneskene i menigheten. I uformelle sammenhenger har jeg også fått oppleve "mennesket bak tittelen".

Biskop Gerhard er beskjeden, og liker sikkert ikke at disse ord skrives. Men det gjør de altså! Kjære biskop Gerhard! På vegne av prestene vil jeg takke deg for alt du har vært for oss gjennom mange år som biskop av Oslo. Vi er glade for at du vil bli hos oss. Vi ser frem til et fortsatt godt samarbeid, både med deg og din etterfølger.

Biskop Schwenzer overrakte sr. Liv i mars i år den pavelige utmerkelsen **Pro Ecclesia et Pontifice** for hennes arbeid med utgivelsen av tidebønnene på norsk

Sr. Liv Due Robak

Biskopens sekretær (1982-1996):

SR. LIV DUE ROBAK var biskop Schwenzers sekretær i årene 1982-96. Hun fremhever biskop Schwenzer som en stor pedagog og en meget tålmodig og hjelpsom sjef, noe som ikke minst ble merkbart da datamaskinen gjorde sitt inntog!

-Jeg ser tilbake på årene i Akersveien som både gode og verdifulle, sier hun.

Hun kan fortsatt gripe seg i å savne kontordagene og den vennlige atmosfæren. "Det var ganske spesielt å sitte og arbeide i et åpent rom mellom biskopen på den ene siden og generalvikaren (p. Castricum) på den andre.

-Biskopen, som har en meget perfektionert norsk, ville alltid at jeg skulle se på språket i prekenene hans. Der var sjelden eller aldri noe å rette, men jeg satte stor pris på å gjøre det, for han er en stor forkynner. Han er et bønnens menneske, og det merkes ikke minst i hans forkynnelse.

-I tillegg til sekretærarbeidet, kom også det liturgiske arbeidet. Biskopen viste meg stor tillit da jeg fikk mandat til å gå i gang med breviaret, som jeg håper at jeg skal klare å fullføre, sier sr. Liv.

Pham Cong Thuan

Leder Norges Unge Katolikker:

Vår høyt elskede biskop

NYHETEN om at biskop Schwenzer skulle fratre som biskop av Oslo, ble mottatt med blandede følelser blant unge katolikker. Personlig var min første reaksjon "dette fortjente han!" Det må ha vært særdeles krevende å ha vært biskop i 30 år. De unge jeg har snakket med uttrykker en glede over at "vår" biskop nå endelig får ta seg en pust i bakken. Men straks etter gikk det opp for meg at vi kanskje ikke ville se så mye til biskopen vår mer, og da forstod jeg hvilket stort tap biskopens avgang ville være for barn og ungdom. Men vi håper alle at biskopen nå vil ha enda mer tid til barn og ungdom, og at vi oftere får oppleve ham på nært hold slik vi gjorde på seminaret i 2003 og under Verdensungdomsdagene i København i år. På vegne av unge katolikker vil jeg takke biskop Schwenzer for å ha vist vei med sin hyrdestav. Jeg vil også takke for alle ord og smil.

Biskop: Du har vært en far i Troen for oss alle! Vi er takknemlige for alt du har gitt oss, og vi ber for deg. Vi håper og tror at du vil fortsette å be for oss, slik at vi kan følge din oppfordring fra prekenen under Verdensungdomsdagene: "La oss så gå på Hans vei."

Du er vår biskop - vi er dine barn.

Ewa Bivand

PRO-leder i OKB:

Kjære biskop Gerhard

DET HAR VÆRT ET PRIVILEGIUM å kunne tjene som medlem av Arbeidsutvalget og senere leder av Pastoralrådet i Oslo Katolske Bispedømme og kunne treffe deg regelmessig på rådets møter.

Jeg ønsker å takke deg først og fremst for at du fant tid til å delta og lytte til oss, representanter for legfolket. Men jeg har også lyst til å si takk for din vennlighet og tålmodighet – våre diskusjoner var ikke alltid like strukturerte og spennende!

Mange saker som er blitt tatt opp av Pastoralrådet har man arbeidet videre med i OKB. Det er vi også takknemlige for. Samtidig er det like viktig å uttrykke vår takk for de stunder hvor du bremsset vår iver og minnet oss om at den guddommelige rettferdighet ikke nødvendigvis er i samsvar med det samfunnet rundt oss forventer. At vi ikke kan leve uten kjærlighet og forsoning.

Jeg ønsker også å takke deg for det du minnet oss om, uten å måtte uttrykke det på en direkte måte, at vi, katolikker i Norge, er en liten del av den universelle kirken, og at biskopen er hyrde for oss alle.

Til slutt håper jeg at du fortsetter å interessere deg i Pastoralrådets arbeid og har anledning til å bidra til det påbegynte evangeliseringsprosjektet.

Kari-Mette Eidem

Leder i Caritas Norge:

JEG HAR KJENT BISKOP GERHARD som menighetsmedlem, kirkelig assistent, menighetsassistent, menighetsleder og som Caritasarbeider. Da biskop Gerhard Schwenzer kom til Oslo for å etterfølge biskop Gran i 1981, var en av de første tingene han gjorde å delta i menighetsrådsmøte i St. Magnus menighet i Lillestrøm, slik ble vi som bor der ble kjent med ham på et tidlig tidspunkt. Det som slo oss da var hans åpenhet, enkelhet og interesse for hvert enkelt menneske. For meg har hans interesse for mennesker, sosialt arbeid og sosial rettferdighet vært til inspirasjon. Hans evne til å formulere tanker om tro og kjærlighet til nesten kommer tydelig frem i hans meningsfulle preken.

Da Biskop Gerhard bestemte seg for å gi meg, som leperson, hele ansvaret for menigheten i 1994, gjorde han det tydelig for alle og viste i mine tre år som leder at han var støttespiller. Biskopens evne til veiledning og inspirator ble viktig for meg og var til uvurderlig hjelp.

For Caritas, og vårt arbeid for å bekjempe fattigdom, er han samtalepartner og lojal medspiller. Biskopen tror på Caritas, og det merker vi. Når Oscar Romero sier "Aspire not to have more, but to be more" er biskop Gerhard Schwenzer nettopp et eksempel på et beskjedent menneske som er.

Sr. Else-Britt Nilsen OP:

"Økumenikk er en forpliktelse gitt oss av Kirkens Herre"

DISSE ORDENE uttalte biskop Gerhard Schwenzer i et intervju for noen år siden, og de kan tjene som en treffende overskrift for hans mange år som katolsk kirkeleder i Norge. Her har ikke bare en åpen holdning til "våre atskilte brødre" vært synlig, men også – og fremfor alt - fagmannens solide kunnskap og formidlingsevne. Et doktorarbeid om kirkebegrepet til den lutherske teolog og konsilobservatør Edmund Schlink borget for det siste. Det lå nærmest i kortene at den nye biskop måtte bli involvert i økumenisk arbeid også her til lands. Med den lutherske teologiprofessor Ivar Asheim, delte han formannsvervet i Den katolsk-lutherske samtalegruppen i Norge. Arbeidet begynte i 1979 og tok bl.a. opp resultatene av den internasjonale katolsk-/lutherske dialog og drøftet dem på bakgrunn av situasjonen i Norge. Først nattverden, så embetet og til sist rettferdigjørelsen. Da Norges kristne råd – det nasjonale økumeniske kirkeråd – ble etablert i 1992, var en av pådriverne biskop Schwenzer. I dag er han sammen med en annen teolog fra Norge, professor Turid Karlsen Seim, medlem av den internasjonale katolsk-lutherske samtalegruppen. Men kallet til kristen enhet er på ingen måte reservert spesialistene, men angår og forplikter alle troende; også grasrota. Her har biskop Schwenzer gjennom preken- og foredragsvirksomhet visst å videreformidle viktig og ofte vanskelig stoff på en levende og begripelig måte. Et ønske for fremtiden er at den straks emeriterte biskop vil få rikelig tid og anledning til å arbeide videre med de økumeniske spørsmål.

Ulrik Sverdrup-Thygeson

Kansellist (1991-):

SKAL JEG MED ETT ORD karakterisere biskop Schwenzer, er det dannelsen. En dannelsen formet av disiplin og lydighet og beriket av begavelse. Han har vært og er et forbilde og en læremester.

I bunnen ligger en sikker og enkel tro som leves konkret. Et par eksempler: Han begrenser seg til de nødvendige ordene og lar de unyttige fare. Han er ikke like glad i all titulering; bak skimtes oppfordringen om ikke å kalle noen *far* eller *lærer*.

Ønske om de nødvendige ord forenes med sans for det essensielle. I knapt noen sammenheng har jeg så ofte opplevd å komme rett til kjernen av problemer.

Hans dannelsen er rettet mot personer. Jeg tror ikke biskopen har sin like i sin evne til å huske personer og det ved navns nevning, om det så bare er en han har konfirmert.

I dannelsen ligger alt det vi forbinder med det beste i europeisk kultur:

Bred opplæring i gresk og latin og beherskelse av alle større germaniske og latinske språk. En sjelden gang får vi innblikk i noe av det biskopen har kunnet og kan utenat av greske og latinske klassikere. Han er en døråpner inn til billedkunst med evnen til å se et bilde og i løpet av kort tid bramfritt sette ord på tanker og følelser omkring det. Han gleder seg over musikk og er selv en ikke ubetydelig musiker; vi kjenner hans sangstemme fra hans messer. Han forstår seg på god vin. Innbakt i vår kristne kultur og arv og ikledd hans diskresjon og beskjedenhet, er dette hos ham foredlet på en måte som for oss andre er forbilledlig.

Foto: Harry Weber, Stift Klosterneuburg.

Biskop-elekt Bernt Eidsvig:

Arbeid, ikke ære

Den 29. juli ble det kjent at pave Benedikt XVI hadde utnevnt Bernt I. Eidsvig til ny biskop i Oslo Katolske Bispedømme. Han blir ordinert den 22. oktober, og tiltrer da sitt embete.

Vi spør ham hvordan utnevnelsen skjedde:

- DET FØRSTE VARSEL fikk jeg da vår abbed ringte meg for å fortelle at nuntius hadde vært på besøk for å snakke om meg uten at han kunne si meg noe mer om samtalens innhold. Kort tid etter fikk jeg beskjed om at kardinal Re, som er prefekt for Kongregasjonen for biskoper i Roma, ville snakke med meg. Så meldte jeg meg der et par dager senere. Kardinalen var svært direkte, og sa at Oslo trengte en ny biskop og at jeg allerede var utnevnt med mindre jeg hadde alvorlige motforestillinger. Det var tydelig at det jeg mente med motforestillinger var noe ganske annet enn det Roma tenker på. Jeg påpekte at mitt kall var til mitt kloster og mine oppgaver der; kardinal Re mente at Kirken har rett til å tolke en prests kall. Og slik ble det.

Etter ni år som kapellan og sogneprest i St. Paul menighet i Bergen, inntrådte du hos Augustinerkorherrene i Østerrike. Du har

med andre ord vært borte fra Norge i 14 år. Hvordan har du fulgt med i det norske kirkelivet, og hvilkefordeler/ulempser ser du ved å komme utenfra?

- EGENTLIG har jeg ikke fulgt godt med. Bare når det gjelder Bergen har jeg et visst overblikk. Endel personlige kontakter har jeg også holdt ved like. Så jeg får begynne på ny, noe som ikke skremmer meg. Jeg tror det er en fordel at jeg også - i likhet med flertallet av våre prester - vet hva det vil si å arbeide i utlandet. Mine erfaringer fra menighetsarbeide i Østerrike er svært positive, men det er ikke alltid lett å være utlending. Det er det nok ikke i Norge heller. Den katolske kirke i Norge er en verdenskirke i miniatyr, noe jeg har savnet i Østerrike. Jeg ser dette som en særlig velsignelse, og jeg gleder meg til å kunne leve i vårt norske katolske mangfold igjen. Vanskelighetene er vel helst av praktisk art, behovet for nasjonal sjelesorg er imidlertid ikke negativt. Troen uttrykkes gjennom språk og kultur, og jeg er glad for at vi har mange uttrykksformer.

Kan du si litt om arbeidet ditt i Østerrike?

- I TILLEGG TIL OPPGAVER i klosteret blant annet som novisemester, har jeg arbeidet som kapellan og sogneprest, noe som supplerer min erfaring fra Bergen. Situasjonen her er svært forskjellig fra Norge. Min oppgave som novise- og juniormester har gitt meg en brukbar innsikt i kallsarbeide og utdanning av prester. Klosterneuburg er et internasjonalt hus; dette er sikkert en nyttig forberedelse for Norden.

Gjennom de senere år har Den katolske kirke i Østerrike vært viet en del negativ oppmerksomhet også i norske medier på grunn av håndteringen gamle og nye overgrepssaker. Hvordan er Kirkens stilling i Østerrike?

- JEG TROR bildet av østerriksk katolisisme har vært malt i altfor dystre farver. Problemet for Kirken har vært en noe langsom omstilling fra en statskirkeordning som vel opphørte i 1918, men med privilegier som varte lenge. Privilegiene gjenspeilte en positiv holdning i folket, særlig blant landbefolkningen, fordi Kirkens fortjenester har vært store. En mann som kardinal König hadde innflytelse ikke bare pga. sin egen personlighet, men også fordi den kirke som stod bak ham var imponerende. Jeg tenker bl.a. på det karitative og sosiale arbeide. Den generasjon av biskoper som etterfulgte Königs var nok mer blandet. Det er tydelig at utnevnelsen av menn som Groër og Krenn var feilgrep, og folk reagerte med en blanding av skuffelse, sinne og vantro på urovekkende avsløringer. "Var skandalene i Wien og St. Pölten typiske for Kirken, eller var dette alvorlige om enn utypiske arbeidsulykker?", var det spørsmål som ble hengende i luften. Etterhvert

blir det vel klart at skandalene ikke var typiske, men jeg tror det vil ta lang tid før den tapte tillit helt kan bli vunnet tilbake. Men nå det er sagt, er det viktig å få frem at det er mye positivt i østerriksk katolisisme, da tenker jeg blant annet på hvor godt samarbeidet fungerer på alle plan i kirken, og de mange legmenn og -kvinner som år ut og år inn yter en storartet, idealistisk innsats.

Du ble kjent over det ganske land da du i unge år forsøkte å smugle illegal litteratur inn i Sovjet, og du ble fengslet av KGB, og satt fengslet i tre måneder. Mye har skjedd i Øst-Europa siden den gang. Hvilke tanker gjør du deg om kirkelige forhold der i dag?

- DENNE ERFARINGEN ligger 29 år tilbake i tid, men den har preget meg for livet, for det meste positivt. Jeg hadde en gudsopplevelse som gikk dypt og som har besvart endel spørsmål engang for alle. For meg er Guds eksistens og kjærlighet noe opplevet. De månedene jeg tilbragte i Lefortovo ser jeg som en form for novisiat. Når det gjelder Russland og Øst-Europa idag, er jeg ingen ekspert. Det er imidlertid klart at katolske land som Slovakia og Polen opplever en tiltagende sekularisering. Avgjørende for Kirkens fremtid er om den kan uttrykke troen slik at den forstås også når forholdene i samfunnet forandrer seg. Kanskje erfaringene i Vesten kunne brukes til noe positivt her?

Ser du noen forandringer i det norske kirkelandskapet etter at du forlot Norge i 1991?

- FORELØBIG kjenner jeg dette landskapet for dårlig til å kunne gi et godt svar. En ting jeg merker i norsk presse er at religiøsitet synes fremmed for mange som skriver om kirkelige temaer. Dette fører ofte til generaliseringer, som jeg frykter leserne overtar ubearbeidet. Jeg har vært intervjuet flere ganger etter utnevnelsen, og det av dyktige journalister, men mange ganger har jeg inntrykk av at de iakttar kirkelivet på avstand. Katolisismen er ingenting hvis den ikke leves og praktiseres. Det er bare en måte å bli kjent med den på: ved å lære katolikkenes gudstjenester, menighetsliv og karitative arbeide å kjenne. Så kan man prøve forestillinger om negativ konservatisme, mannsdominanse osv. på en slik bakgrunn.

- Situasjonen for Den norske kirke virker radikalt forandret. Debatten om bispeutnevnelsen i Oslo antyder at den er sårbar overfor et sekularisert samfunns forventninger. Den norske kirke har alltid rommet et bredt spekter av teologiske oppfatninger, men det forekommer meg at politikk og politisk korrekthet er blitt viktigere enn tidligere. Men det er her det store flertall av norske kristne hører hjemme, og jeg ser frem til samarbeidet med dem.

- forts s. 9

Velkommen til bispeordinasjon!

Oslo Katolske Bispedømme inviterer alle troende til den høytidelige ordinasjonen av biskop–elekt Bernt I. Eidsvig Can. Reg.

Ordinasjonsmessen finner sted den 22. oktober kl. 12.00 i Trefoldighetskirken i Oslo (Akersgaten 34).

Hovedkonsekратор er biskop Gerhard Schwenzer SS.CC. av Oslo. Konkonsekratorer er emeritert biskop av Oslo John Willem Gran O.C.S.O. og biskop Anders Arborelius O.C.D. av Stockholm.

Etter messen er alle hjertelig velkomne til mottagelse.

Vi håper på og regner med stort oppmøte denne store dagen og ber derfor folk om å møte i god tid – om mulig minst en halv time før.

Velkommen!

INVITATION TO EPISCOPAL CONSECRATION!

Oslo Catholic Diocese invites all the faithful to participate in the solemn consecration of bishop–elect Bernt I. Eidsvig.

The Mass will commence at 12 pm, on October 22 in Trefoldighetskirken (Akersgaten 34).

There will be a reception subsequently, which all are invited to attend.

Principal consecrating bishop is Gerhard Schwenzer SS.CC. of Oslo, assisted by bishop emeritus of Oslo John Willem Gran O.C.S.O. and bishop Anders Arborelius O.C.D. of Stockholm.

We hope that as many as possible can participate in this solemn event – and due to this, we ask you kindly to take your places at least 11.30 am.

Welcome!

Zaproszenie na Swiecenia Biskupie

Oslo Katolske Bispedømme zaprasza wszystkich wiernych na uroczyste swiecenia biskupie nominata Bernta Eidsviga, Kanonika Regularnego.

Msza ordynacyjna odbędzie się dnia 22-go października o godz. 12.00 w kościele Trojcy Swietej (Trefoldighetskirken) w Oslo, na Akersgaten 34.

Głównym konsekratorem będzie biskup Oslo Gerhard Schwenzer SS.CC. Wspolkonsekratorami będą emerytowany biskup Oslo John Willem Gran O. C.S.O. oraz biskup Sztokholmu Anders Arborelius O.C.D.

Po Mszy Sw. zapraszamy wszystkich serdecznie na przyjęcie.

Mamy nadzieję oraz liczymy na spora liczbę gości w ten wielki dzień, dlatego więc prosimy wszystkich, by w miarę możliwości przybyli na miejsce co najmniej pół godziny przed rozpoczęciem uroczystości.

Zapraszamy!

Kính mời tham dự Lễ Truyền chức giám mục

Đức tân giám mục Bernt Eidsvig Can. Reg., sẽ được tấn phong vào ngày 22 tháng 10, lúc 12 giờ, tại nhà thờ Trefoldighet, Oslo (Akersgaten 34).

Chủ phong là đức cha Gerhard Schwenzer SS.CC, giám mục Oslo. Hai phụ phong là đức cha John Willem Gran O.C.S.O., cựu giám mục Oslo và đức cha Anders Arborelius O.C.D., giám mục Stockholm.

Sau thánh lễ xin mời mọi người tham dự buổi tiếp tân.

Chúng tôi hy vọng và dự đoán sẽ có nhiều người tham dự ngày lễ tấn phong này, vì vậy xin mọi người thu xếp đến sớm ít nhất là trước nửa giờ.

Hân hoan kính mời.

Bienvenidos a la consagración de obispo

El obispado Católico de Oslo invita todos los fieles a la ordenación solmne del obispo electo Bernt I. Eidsvig Can. Reg.

La Misa de ordenación tendrá lugar el 22 de octubre a las 12.00 horas en Trefoldighetskirken i Oslo (Akersgaten 34).

El consagrante principal será el obispo Gerhard Schwenzer SS.CC de Oslo. El obispo emérito John Willem Gran O.C.S.O. de Oslo y el obispo Anders Arborelius O.C.D de Estocolmo también serán consagrantes.

Todos los fieles son bienvenidos a una recepción después de la Misa.

Esperamos y contamos con una amplia participación por lo que se pide a todos que tengan la gentileza de llegar con buen tiempo, si posible media hora antes.

Bienvenidos

ஆயர்நிலை அபிஷேக விழா அழைப்பிதழ்

ஒஸ்லோ கத்தோலிக்க மறைமாவட்டம் அருட்திரு Bernt I. Eidsvig அடிகளரின் ஆயர்நிலை அபிஷேக விழாவிற்கு அனைத்து விசுவாசிகளையும் அன்புடன் அழைத்து நிற்கின்றது.

இச் திருச்சடங்கினை ஒஸ்லோ மறைமாவட்ட ஆயர் அதி வணக்கத்துக்குரிய Gerhard Schwenzer SS.CC. மற்றைய ஆயர்கள் John Willem Gran O.C.S.O., Anders Arborelius O.C.D. (stockholm) அவர்களுடன் நிறைவேற்றுவார்

திருச்சடங்கு நடைமேயும் - இடம் - Trefoldighetskirken (Akersgaten 34)
காலம் - 22 ஐப்பசி 2005 (22.10.05)
நேரம் - மதியம் 12.00

அனைத்து மக்களையும் திருச்சடங்கின் பின் நடைமேயும் வரவேற்பு வைவத்தில் கலந்துகொண்டு சிறப்பிக்குமாறு கேட்டுக்கொள்ளப்படுகின்றீர்கள்.

அதிக மக்கள் இச்சடங்கில் கலந்துகொள்ள இருப்பதால் நேரகாலத்துடன் வருகைதருமாறு கேட்டுக்கொள்ளப்படுகின்றீர்கள்.

Bispeembetet:

Apostlenes etterfølgere

Bispeembetet i Den katolske kirke er strengt knyttet til apostelembetet som Jesus Kristus selv innstiftet. Han valgte De tolv for at de skulle "dra ut og gjøre alle folkeslag til disipler, ved å døpe dem ... og ved å lære dem å overholde alt det jeg har befalt dere" (Matt 28,19-20). For å kunne oppnå dette, mottok apostlene den Hellige Ånd på en spesiell måte (Joh 20,22-23). Og De tolv dannet en tett gruppe av apostler, ledet av Peter. Han hadde en spesiell autoritet som ingen stilte spørsmål ved, for denne autoriteten var gitt ham av Kristus selv (Matt 16,16 f; Luk 22,31 f).

Apostlene valgte hjelpere til sitt arbeid. Disse helperne delte apostlenes autoritet: "Ta nå vare på hele den hjord som den Hellige Ånd har satt dere til tilsynsmenn for; vær rette hyrder for den Guds Kirke som Han har ervervet seg med sitt eget blod!" (Apg 20,28). Disse ledernes tjeneste skulle være til hele Kirkens beste.

Apostlene døde, men Kirken fortsatte å bli ledet av dem som de hadde innsatt. Peter døde som biskop av Roma, og biskopen av denne sentrale byen i kristenheten ble den naturlige etterfølger som overtok Peters fullmakter. Senest etter år 100 ser vi at ordningen med en sentral biskop i viktige byer (det såkalte monarkiske bispedømme, bygget for å representere den ene Kristus) slår igjennom i hele den daværende kristenhet. Biskopene danner et fellesskap etter mønster av De tolv apostoliske fellesskap.

Den katolske kirke legger derfor stor vekt på at den er en apostolisk Kirke, og historisk utvikler den seg etter apostlenes retningslinjer. Særlig i det annet århundre, da Det nye testamente ennå ikke var blitt samlet som Kirkens grunnleggende tekst, påberopte man seg alltid apostlenes sunne lære når det oppstod diskusjoner og konflikter. Biskopene var garantister for hva som var den rette lære.

I Det annet Vatikankonsils dogmatiske konstitusjon om Kirken, heter det: "Bispekollegiet, som både i lære- og hyrdeembetet er apostelkollegiets arvtager, ja, i hvilket apostelkollegiet uavbrutt består, innehar også, sammen med sitt hode, den romerske biskop, og aldri uten det, den øverste og fulle myndighet i hele Kirken." (art. 22).

Det sakramentale bispeembete

Da apostlene valgte sine medarbeidere, skjedde det i form av en liturgisk ritus med bønn og håndspåleggelse. Denne bispevielsen gir en bestemt nåde til å kunne utføre en biskops plikter. En katolsk biskop tilhører den geistlige stand i Kirken, og har denne standens fullmakter i full bredde, mens prester og diakoner har slike fullmakter i mer begrenset grad. Ordinasjonen til den geistlige stand er et av Kirkens syv sakramenter, og biskopen opplever dette sakramentet i fullt omfang ved sin bispevielse. Han utnevnes av paven, etter at det er foretatt undersøkelser lokalt for å finne frem til gode kandidater. Selve vielsen skjer ved at minst tre biskoper foretar den under en høytidelig gudstjeneste.

Biskoper i Den norske kirke tilhører derimot ikke noen egen geistlig stand. De er statlige embedsmenn som i kraft av sin presteutdanning og bakgrunn ellers blir tilsatt av den norske regjering som ledere av et kirkedistrikt. I den første tid etter re-

formasjonen het lutherske biskoper "superintendenter", men senere tok man tilbake bispetittelen, som hadde en bedre historisk klang.

De katolske biskoper danner et fellesskap over hele jorden (*ordo episcoporum*). Peters etterfølger (biskopen av Roma, i dagligtale kalt paven) er selve symbolet på enheten i denne universelle Kirke. Den enkelte biskop går derfor inn i dette fellesskapet og betrakter paven som sin "far", veileder og øverste autoritet. Den stedlige biskop har imidlertid vide fullmakter til å styre sitt eget bispedømme, men alltid under hensyn til hva som gavner den universelle Kirke. Han kan ikke innføre ordninger som avgjort strider mot fellesskapet regler. Dette gir Kirken en sikkerhet for at enkeltpersoner ikke setter i gang noe helt på egen hånd. Samtidig vil vi nok generelt innse at en universell Kirke er noe mer bundet til tradisjon og hensyn til ulike folkegrupper enn f. eks. en nasjonal kirke som Den norske kirke. Det kan forsinke nødvendige omstillinger. Men Den norske kirke er derimot sterkt utsatt for å bli påvirket av øyeblikkets trender og politiske tendenser i samfunnet, og kan binde seg mer til tilfeldig nasjonal politikk enn til Bibelens budskap. Den katolske kirke bygger på Bibelen og Tradisjonen med stor T, og har alltid vært universell, ofte i strid med nasjonale særinteresser. Disse nasjonale interesser kom tidlig frem i den østlige delen av kristenheten, hvor det vokste frem egenrådige patriarkater innenfor De ortodokse kirker.

Biskopens oppgaver

Det monarkiske bispedømme (én biskop som leder et geografisk område) er altså den dominerende ordning i Kirken. Disse biskopene kan samarbeide med nabobiskopene i en såkalt bispekonferanse, som Den Nordiske Bispekonferanse. De kan også drøfte felles saker i større forsamlinger som

kalles synoder. Disse innkalles med ujevne mellomrom, har skiftende sammensetning og kan ledes av paven selv.

Trientkonsilet på 1500-tallet sier at biskopen skal utøve sin autoritet i Kirken på en slik måte, at ved hjelp av ham kan den herliggjorte Kristus fortsette å synlig undervise, helliggjøre og lede sin hjord. Det annet Vatikankonsil i 1960-årene understreker at "i biskopene er vår Herre Jesus Kristus som yppersteprest til stede midt blant dem som tror".

Biskopens kanskje fremste oppgave er å forkynne evangeliet. Han skal også lede og rettlede andre i denne oppgaven, og allerede biskop Ireneus på 200-tallet hevder at biskopen ved sin vielse får en "spesiell sannhetens karisme". Den enkelte biskop har ingen "ufeilbarlighet", men det er Kirkens tro at det samlede bispekollegium under pavens ledelse ikke lar seg villedes, men forkynner sannheten. Biskopen skal være våken for å vokte over Guds ord og motarbeide alle feilutviklinger. I en verdensdel som Europa er det nødvendig at Kirkens ledere aktivt går inn for en "re-evangelisering" av tidligere kristne kjerneområder hvor kristendommen er i ferd med å få en helt underordnet plass i samfunnslivet.

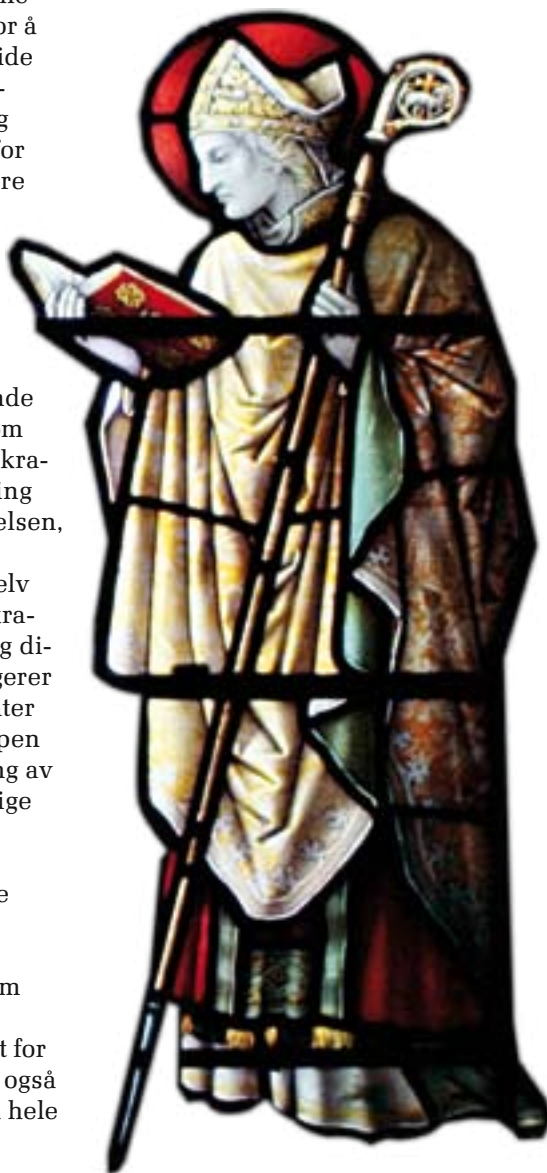
Biskopens neste oppgave er den rent prestelige: å være den ledende representant for Jesus Kristus som prest. Det er spesielt gjennom sakramentene at Jesu prestelige gjerning blir utført som et budskap om frelsen, og her er biskopen den sentrale sakramentsformidler. Han har selv konfirmasjonen (fermingens sakrament) og ordinasjon av prester og diakoner som sitt område, og delegerer ansvaret for de øvrige sakramenter til prestene og diakonene. Biskopen er den sentrale person ved feiring av eukaristien, og velsigner de hellige oljer, kirker, altere osv.

Endelig har biskopen omfattende pastorale oppgaver – det vil si å lede Guds folk, både de geistlige og legfolket. Hans oppgave er som regel begrenset til det stedlige bispedømme, men som det gjaldt for forkynnelsesoppgaven: Han har også et medansvar for hva som skjer i hele

den universelle Kirke. Biskopene står innenfor et fellesskap, og må være med på å bære fellesskapets byrder.

Lokalt styrer biskopen sitt bispedømme gjennom prester, diakoner, ordensfolk og legfolk. Legfolket kommer særlig til sin rett gjennom menighetsråd og pastorallråd. Biskopen har det avgjørende ord og vetorett i alle saker, men enhver fornuftig biskop passer på å delegerer oppgavene der hvor det er mulig. Det er hans vanskelige plikt å finne frem til egnede styringssystemer som kan fungere. Særlig i et katolsk bispedømme i Norge med en svært sammensatt befolkning av katolikker fra nær sagt hele verden, er det vanskelig å finne frem til systemer og oppgaveløsninger som passer for alle. Mangfoldet innenfor presteskabet gjør ikke oppgaven lettere.

GWH

- forts fra s. 6

Hva ser du som de største utfordringer som katolsk kirkeleder i Norge i dag?

- **DET ER LETT** å si. Vi skal forkynne og forsvare den kristne tro og vår katolske tradisjon. Det er få av oss, og vi har ansvaret for at katolisismen blir uttrykt slikt at den blir tilgjengelig, f.eks. gjennom en godt forberedt og verdig gjennomført liturgi og prekener. Ikke bare for å bringe troen videre til unge katolikker, men vi har også et ansvar for at katolisismen når frem med sitt budskap til alle mennesker. Et annet og ikke mindre viktig uttrykk for vår tro er det karitative arbeide; så lenge mennesker lider nød, kalles det på nestekjærlige gjerninger og økonomiske ofre.

Hva er det første du vil gjøre som katolsk biskop?

- **JEG INNSER** at OKB har forandret seg adskillig i løpet av de 14 år jeg har vært borte. Det første mål er å bli kjent med menighetene, prestene, søstrene og medarbeiderne i Akersveien. Gode arbeidsrutiner må innarbeides fra begynnelsen av; førsteinntrykket av OKBs ansatte er meget godt, og jeg gleder meg til å ta fatt.

I flere intervjuer med deg går det frem at du har en særlig interesse for historie, og i jubileumsboken fra 1993, skrev du selv kapitlene om Den katolske kirkes historie i Norge i nyere tid. Nå skal du selv bli en del av den historien. Hvilket ettermæle vil du gjerne ha som biskop?

- Jeg håper det kan sies at jeg prøvde å leve opp til mitt motto: **LABORI NON HONORI** (arbeid, ikke ære).

ABH

Biskop-elekt (Markus) Bernt Ivar Eidsvig Can.Reg.

Bernt Eidsvig ble født på Rjukan 12. september 1953. Han **konverterte** til Den katolske kirke i 1977, tok teologisk embetseksamen ved Universitetet i Oslo 1978, videre studier ved Heythrop College i London. I flere år var han også journalist i Morgenbladet.

Han ble **ordinert** av biskop John Willem Gran i 1982, kapellan i St. Paul menighet til 1986, deretter sogneprest samme sted frem til 1991.

Inntrådte hos augustinerkorherrene i Klosterneuburg i Østerrike 1991, avla evige løfter 1996. Har siden vært novisemester i klosteret og også vært menighetsprest.

Han ble **utnevnt til biskop** av Oslo katolske bispedømme den 11. juli 2005, offentliggjort den 29. juli.

Verdensungdomsdagene i Köln 2005:

”...vi er kommet for å tilbe ham”

Av Fredrik Hansen, prestestudent for Oslo Katolske Bispedømme

En rekordstor gruppe på over 120 unge katolikker tilknyttet NUK deltok fra 10. til 21. august på Kirkens store ungdomsfestival: Verdensungdomsdagene (VUD) i Köln. Sammen med biskop Schwenzer, syv prester og katolsk ungdom fra hele verden var vi invitert til å gå på leting etter Kristus, og sammen med de tre vismennene erklære for verden at vi ”... er kommet for å tilbe ham” (Matt 2,2).

TEMAET, ”Vi er kommet for å tilbe ham”, som fokuserer på de tre vise menns søken etter og møte med Jesusbarnet i Bethlehem, ble valgt av pave Johannes Paul II, og gleden var stor da pave Benedikt XVI etter pavevalget kunngjorde at han ville komme til VUD, og derfor legge sitt

Biskop Gerhard Schwenzer av Oslo, som selv deltok på VUD sammen med ungdommene, mottar lederskjerfet under utsendelsesmessene i St. Olav kirke i Oslo.

første utenlandsbesøk til sitt eget hjemland. Temaet ble også valgt med et spesielt øye til Köln som pilegrimsmål, siden relikviene etter de Tre Hellige Konger (som de kalles i Tyskland) ligger oppbevart i Kölnerdomen, byens spektakulære katedral. Med disse relikviene fikk VUD i Köln et helt spesielt åndelig midtpunkt og endemål for pilegrimsferden.

VUD BESTÅR AV TO DELER: en innledende del på fire/fem dager som finner sted i et annet bispedømme, og den konsentrerte og avsluttende delen på en uke sentrert rundt arrangementer. Den norske gruppen la sin innledende del til bispedømmet Osnabrück, et bispedømme som lenge har støttet Kirken i Norge økonomisk.

HØYDEPUNKTENE i Osnabrück var nok dagen med sosiale prosjekter (som et tegn på ungdommens felles ønske om en bedre og mer rettferdig verden) og ungdomsfestivalen på fotballstadion Illoshöhe. Norske deltakere ble i de sosiale prosjektene satt til å bygge lekeplasser, anlegge hager og grøntområder, underholde og be sammen med de eldre på aldershjem, og arbeide på vernede bedrifter. På invitasjon av biskop Franz Josef Bode samlet 12.000 mennesker seg på fotballstadion i Osnabrück til messe og konsert. Omtrent 3.000 av disse var VUD-deltakere fra et titalls nasjoner, alle innlosjert i bispedømmet – deriblant nordmenn, svensker og finner.

ÅPNINGSMESSEN i Bonn (hvor vi norske bodde) ble ledet av biskop Bode av Osnabrück, som i den tyske bispekonferansen har ansvar for ungdomsspørsmål. 100.000 mennesker samlet seg i Hofgarten for å høre biskopen forkynne at med VUD var en ny type demonstrasjon kommet til Tyskland: ”en demonstrasjon for kjærligheten, en demonstrasjon for tro, og en demonstrasjon for Gud.”

Møte med Kölnerdomen ble noe annerledes enn planlagt: på grunn av de enorme menneskemengdene var programmet som gav alle grupper en tid i katedralen brutt sammen, så det ble køgang fra begynnelse til slutt. Men i strålende vær, med godt humør, omringet av feststemte italienerne, og i en kø som gikk temmelig raskt fremover, ble det et stort møte med relikviene av de tre vismenn. I en enorm gullbelagt sarkofag lå de fysiske rester av de som to tusen år før oss hadde knelt ned foran verdens frelser og fått sitt liv forandret. Blant de mange som knelte i bønn virket det som om noe av det samme foregikk i Köln i disse dagene.

Dagen etter samlet svenske og norske deltakere seg biskop Anders Arborelius OCD av Stockholms katekese. Biskopen skisserte, med stadige referanser til Tradisjonen, hvordan den kristne søker å la sitt liv ledes av de tre verb: ”tjene, takke, tilbe”, og ved disse ledes mot Jesus, som vi møter konkret og fullstendig i Eukaristien. Ikke før var biskopen ferdig før vi norske la i vei mot Rhinens bredde, for å ønske pave Benedikt XVI velkommen til VUD.

BISKOP GERHARD SCHWENZER fokuserte på det sjelesettende møte mellom vismennene og Jesus i sin katekese. ”Ingen som virkelig møter Gud, kan fortsette som før. Et møte med Gud gjør noe med oss, det omskaper oss til nye mennesker, til mennesker som ser seg selv, hele verden og sine medmennesker med nye øyne.”

SOM VED TIDLIGERE VUD, var avslutningen også selve kjernen i arrangementet. Omlag 800.000 unge fra over 190 land samlet seg på Marienfeld, en enorm slette utenfor Köln som tidligere hadde huset et cistercienserkloster og Maria-helligdom. Etter at soveposer og liggeunderlag var rullet ut, de noe enkle toalettene identifisert, og tilbedelses- og skrif-

Gruppen som reiste med Norges Unge Katolikker, utenfor St. Olav domkirke i Oslo før avreise.

temålstellet besøkt, kom paven, og med han en liturgi Tyskland sjelden har sett maken til. Under en sjelesettende vigilie og sakramentsandakt, hvor VUD-korset (som besøkte Norge i 2003) og Maria-ikonet ble plassert på scenen, kalte pave Benedikt de unge til å se at Jesus er like mye tilstede i dag i Eukaristien som han var i Bethlehem, og at han i dag "kaller oss til den indre pilegrimsreise som uttrykkes i tilbedelse".

Etter mer eller mindre søvn under stjerneklar himmel, gjorde godt over 100.000 mennesker seg klar til avslutningsmessen. Paven viste da på ny at han, som sin forgjenger, har et helt spesielt bånd til de unge, samtidig som Benedikt er langt mer forsiktig og kanskje også noe ubekvem i møte med jublende ungdommer i slike mengder. Uansett ble de unge på ny av paven rådet til å finne lives kjerne i Kristus i Eukaristien og erkjenne det at "den som har funnet Kristus må lede andre til Ham. Slik

en enorm glede kan en ikke holde for seg selv – den må bringes videre." Med disse ord friskt i minne, og nærmest beruset av møte med den katolske Kirkes universalitet i Köln og på VUD, vendte unge norske katolikker hjem til sine bispedømmer og menigheter – beredt til å lede andre til Kristus og vitne om det de har fått oppleve.

Stor deltagelse:

FORUTEN NUKs 128 deltakere (inkludert biskop, prester, preste-studenter og noen ordenssøstre) deltok også en gruppe på 57 fra St. Svithun menighet i Stavanger under ledelse av p. Reidar Voith, og en gruppe på 20 fra St. Ansgar menighet i Kristiansand under ledelse av p. Heinz-Josef Catrein, på verdensungdomsdagene.

VUD-fakta:

VUD ble etablert i 1985 av pave Johannes Paul II, og har ni ganger blitt arrangert som store internasjonale samlinger med ungdom fra hele verden:

- 1987: Buenos Aires, Argentina
- 1989: Santiago de Compostela, Spania
- 1991: Czestochowa, Polen
- 1993: Denver, USA
- 1995: Manila, Filippinene
- 1997: Paris, Frankrike
- 2000: Roma, Italia
- 2002: Toronto, Canada
- 2005: Köln, Tyskland

Ved avslutningsmessen i Köln annonserte paven at neste VUD skal holdes i Sydney, Australia i 2008. NUK har allerede begynt planleggingen...

Fra Norges Unge Katollikers sommerleirer:

Barneleir i Levanger!

av Marit Steinum (leirleder)

DEN 27. JUNI møttes vi på togstasjonen i Trondheim for å dra sammen til Levanger. Alle var svært spente på hva som kom til å skje, både ledere og deltakere lurte på hvordan leiren skulle bli. Under togreisen ble noen av deltakerne kjent med lederne, og ble dessuten introdusert for Mr. Hat, som de skulle få se mer til gjennom

leiren. Da vi kom frem til leirstedet, møtte vi noen flere deltakere, ble kjent gjennom bli-kjent-leker, pakket litt ut og ble kjent med leirstedet. En ting som var helt spesielt med dette leirstedet var at Mr. Hat hadde rotet bort alle sine chinginomasteiner rundt omkring på huset. For de som ikke vet det, så er chinginomasteiner

en helt spesiell type stein fra Sveits, og de er svært kostbare. Mr. Hat hadde funnet disse steinene da han reiste rundt med et sirkus, og nå måtte altså barna hjelpe til med å lete etter dem. Marius var den første som fant en chinginomastein, og jakten fortsatte gjennom hele leiren.

DEN NESTE DAGEN våknet lederne av energiske barn som lette etter chinginomasteiner i gangene. Klokken var sju, og det trengtes overhodet ingen vekking, ihvertfall ikke hos deltakerne. Morgenen ble brukt til katekese med tema "Skapelsen", og både deltakere og ledere ble veldig engasjerte da P. Thanh stilte oss spørsmål. Deretter fulgte en stund hvor man kunne utfolde sine kreative sider gjennom drama med Quyen-Di Pham, dans med Thea Andersen eller maling med Marit Steinum. Hovedaktiviteten denne dagen var en utendørstur, hvor stoppestedene var en stor gressplenspark og godteributikken. Vi trosset skyene og tok på oss regnklær før vi vandret av gårde til parken. Man kunne lett bli litt sutrete av det grå været, men vi hadde det veldig gøy med både badminton og fotball. Da vi tok den etterlengtede turen innom butikken, fikk alle lov til å bruke 50 kroner på godteri. Dette ga barna litt mer energi enn lederne hadde håpet på, men de roet seg fort da de skulle se på resultatene fra gruppearbeidene tidligere den dagen. Pater Thanh hadde gått rundt og filmet hele dagen, og denne filmen fikk vi også se. Kvelden ble avsluttet med kveldsbønn og lydbånd før alle gikk og la seg, trøtte som vi var etter en lang dag.

ONSDAG var den tredje dagen på leir, og det var en stor dag. P. Thanh, leirpresten vår, hadde nemlig treårsdag som prest! Dette feiret vi gjennom

Messe i ruinene av Munkeby kloster.

messe og ekstra god mat. Denne dagen var også ekstra spennende fordi det kom to deltakere til, Thea og Ida Skylstad fra Ålesund. De kom sammen med Anne Skylstad, deres bestemor, som også skulle være leder på leiren. Onsdag formiddag gikk med til katekese og påfølgende gruppearbeid slik som dagen før. Etterpå fulgte en workshop, hvor alle deltakerne laget hver sin rosenkrans. Det ble mye fikling med tråd og små perler, og innimellom måtte lederne inn og hjelpe til med litt knytting og trøying. Til tross for litt frustrasjon, tråder som røk og perler utover hele gulvet, ble nesten alle ferdige til slutt. Under rosenkransproduksjonen mottok også barna skriftemålets sakrament. Vi hadde hatt en ekstra katekese denne dagen, og der lærte barna å trekke paralleller mellom regler i trafikken, hjemme, i Kirken og i hverdagen.

Også denne dagen ble det en tur til butikken for påfyll av godteri. Vi skulle nemlig se film den kvelden, Disneys "Prinsen av Egypt", og da måtte det ekstra godteri til. Temaet for katekesen hadde nemlig vært Moses og flukten fra Egypt. Vi endte dagen med denne filmen, film fra dagen og en beroligende kveldsbønn, selv om det tok litt tid før barna klarte å la sukkernivået synke og finne roen.

TORS DAG var den siste hele dagen, og dagen ble startet som vanlig med morgnebønn og frokost. Barna hadde fått beskjed om å ta med seg en hvit

t-skjorte, og denne morgenen brukte vi til å skrive og tegne på dem. Alle t-skjortene ble kjempefine, og mange hadde dem på seg under turen til Munkeby, som var hovedaktiviteten denne dagen. Vi var kjempeheldige med været, og det var nesten litt for varmt! Vi hadde en veldig fin tur, og vi spilte fotball, noen badet, vi lekte rød og blå og hadde utendørs messe hvor over halvparten av deltakerne ministrerte! Utflukten varte lenge, og vi spiste lunsj og kake på benkene ved ruinene. Selv om turen ut til Munkeby medførte litt kranling, solbrenthet og improvisering med naturmedisin var det en kjempeflott tur og et høydepunkt på leiren!

Da vi, etter den lange utflukten, kom tilbake til leirstedet, ble det litt tid til omkledding. Leirtradisjonen er nemlig slik at man har en fest siste kveld, og i år hadde vi et karneval med tema "Flukten fra Egypt". Som nybakte egyptere spiste barna festmiddagen som besto av pizza, og blant oss kunne man finne Moses, hans bror Aron, Moses' søster Miriam, Faraos, Kleopatra og hennes datter, egyptiske fotballspillere og fotballtrenere og en egyptisk rockestjerne! Litt av en samling!

Under festen hadde vi "idol", og her var det mange flinke sangere og dansere! Lederne Quyen-Di og Marit, som startet forestillingen med "Forelska i læreren", ble virkelig satt i skyggen av de modige og flinke deltakerne! Videre lekte vi "Beat for beat", hvor deltakerne imponerte

igjen med sine musikkunnskaper, vi lekte terningleken, "boksen går" og danseleken. En ting til som var spesielt med denne kvelden, var at Mr. Hat kom på et besøk. Gjennom hele leiren hadde deltakerne måttet vente på å få vite hans egentlige navn. Mr. Hat er nemlig veldig sjenert, ikke minst når det gjelder navnet sitt, men under middagen fikk vi vite at hans ordentlige navn er Spaghettirama Sosa. Han ønsket å takke alle deltakerne for at de hadde funnet alle chinginomasteinene hans. Derfor ga han alle deltakerne tre steiner hver, og disse tre var spesielle for den ene deltakeren. Etter alt dette var det tid for kveldsbønn og legging. Alle barna var slitne etter den lange dagen, og det ble fort stille i huset.

FREDAG var avreisedag, og vi fikk ikke tid til så mange aktiviteter, men vi fikk tid til den daglige messen, katekese og leirens siste gruppearbeidsøkt. Etter det stilte vi ut alle bildene som barna hadde laget i løpet av leirens gruppearbeidsøkter, og det var veldig mange fine bilder! Vi så også det siste skuespillet som ble laget og resultatet fra dagens dansegruppe. Til slutt spiste vi middag etterfulgt av en ganske så kreativ dessert. Noen av deltakerne forsvant tidligere enn de andre, og noen tok et annet tog, så da vi satt på toget hjem var ikke hele gjengen komplett. Men vi var så slitne at de fleste sovnet under hjemreisen. Jeg tør love at alle, ledere som deltakere hadde opplevd en fantastisk liten uke i Levanger, med nye venner, chinginomasteiner, Mr. Hat (a.k.a Spaghettirama Sosa), måseunger, kjærlighet og Gud!

NUKs barneleirer

Barneleiren i Levanger var én av i alt syv NUK-leirer i sommer: Fem regionale barneleirer (til dels åpne også for juniorer) samt nasjonal juniorleir og ungdomsleir på Mariaholm. I alt hadde leirene 200 deltakere, og 48 ledere jobbet gratis før under og etter leirene for at alt skulle gå bra. Bilder fra leirene finnes på www.nuk.no - billedgalleri.

”Kjærlighet og glede, skal vår gjerning lede...”

- et tilbakeblikk på St. Sunniva skoles historie

Av Oddmund Berg

I 140 år har St. Josephsøstrene av Chambéry eid og drevet St. Sunniva skole. Søstrene har imidlertid ikke lenger mulighet til å drive skolen, og derfor har Oslo Katolske Bispedømme tatt over eierskap og drift fra dette skoleåret av. Det er med et visst vemod at skolen nå går inn i en ny fase, men samtidig også med optimisme og framtidstro. ”Nye koster feier best, men det er de gamle som vet hvor støvet gjemmer seg,” heter det, og i dette tilfellet vil de ”nye og de gamle kostene” samarbeide tett om å opprettholde den standard som St. Sunniva er kjent for. La oss gå litt tilbake og se på skolens historie.

GRUNNLEGGELSEN av St. Sunniva skole henger sammen med at Den katolske kirke igjen fikk fotfeste i Norge etter mer enn 300 års utlendighet i et protestantisk Danmark/Norge. I 1814 inngikk vi union med Sverige, og den 6. mars 1843 ga vår felles konge, Karl Johan, tillatelse til å opprette katolsk menighet med ”egen prest” i Christiania.

PASTOR JEAN CLAUDE LICHTLÉS ØNSKE Siden Kirken hviler på tre grunnpilarer – diakoni (tjeneste), liturgi (forkynnelse) og katekese (undervisning) – var det naturlig for pastor Jean Claude Lichtlé i den nystartede menigheten å se seg om etter mannskap til å ta seg av utfordringene innen diakoni og katekese. I Frankrike hadde det i 1650 oppstått en ny kongregasjon som hadde sitt navn etter den hellige Joseph. Sykehusdrift og undervisning var en del av disse søstrenes sendelse, så man kan vel formode at det var med optimistisk hu pastor Lichtlé henvendte seg til Chambéry-grenen av St. Josephsøstrenes kongregasjon – gjennom den franske konsul i Norge. Pastor

Elever og lærere ved St. Sunniva skole i 1929.

Lichtlé (som selv var fransk) ønsket i første omgang å få kongregasjonen til å sende søstre som kunne starte katolsk skole. I Kirkens store familie var dette rette instans å henvende seg til, for Josephsøstrene er en apostolisk orden, og dens medlemmer er ikke i klausur. De tjener Gud ved å virke i verden, og da må de også kunne bevege seg i den. Søstrene hadde allerede 200 års erfaring med denne verdens veier, og de hadde det pågangsmot som skulle til for å brøyte nytt land i diaspora – som Norge den gang må betegnes som.

DEN 4. AUGUST 1865 seilte fire søstre inn Oslofjorden for å gi seg i kast med å virkeliggjøre pastor Lichtlés ønsker. Og for ikke å vekke oppsikt i det nye, protestantiske landet, var de kledd som sivile, franske, damer.

TEATERGATEN 4

Christiania på den tid var i ferd med å utvikle alle de trekk som kjennetegner en hovedstad. Når det gjaldt bygningsmassen utmerket Akershus festning seg, men børsen var også på plass, universitetets første bygninger var reist, slottet sto ferdig i 1852, ti nye forsteder ble lagt inn under byen dette året, Stortingets nye bygg på Karl Johan ble tatt i bruk i 1866, og folketallet i byen lå på litt over 57 000.

De fire kvinnene ble innlosjert i to rom i et nedslitt hus i Teatergaten 4, og fikk blant annet Ivar Aasen som sin nabo. Om søstrene og den kjente nynorskmannen hadde noe samkvem, vet vi ikke, men trolig har de vært så opptatt hver på sin kant at det ble lite tid til fellesskap.

Allerede tolv dager etter ankomst kunne sr. Marie des Anges, sr. Marie Joseph, sr. Saint Jean og sr. Genereuse åpne skole for de første elevene, tolv barn av katolske fagarbeidere bosatt på Kampen. Det ene rommet i Teatergaten fungerte som kloster, det andre var skole. Det var for lite til å kunne ta imot flere elever, og man kan vel anta at søstrene så seg om etter nye lokaler da en uventet begivenhet, som til tross for sitt tragiske innhold,

Teatergaten 4, St. Josephsøstrenes første hjem i Norge. Ett av rommene fungerte som kloster, det andre som klasserom med 12 elever. Bakgården fungerte som skolegård.

Enkedronning Josephine legger ned grunnstenen til St. Josephs Institutt den 29. juli 1874.

kom skolen til unnsetning. Det brøt ut en koleraepidemi i området, og de helsemessige forhold i Teatergaten var ikke forsvarlige, så skolen fikk tilbud om å flytte til St. Olav prestegård – hvor den holdt til noen år før den fikk egne lokaler. Og det skjedde ganske raskt.

ST. JOSEPHS INSTITUTT

I 1868 fikk søstrene kjøpt Professor Fayes gård i Akersveien 4 for 9000 specidaler, noe som var en anselig sum på den tid. Enkedronning Josephine av Sverige, som selv var katolikk, støttet tiltaket generøst, men likevel måtte søstrene leie ut store deler av eiendommen for å betjene gjeld. Pågangsmotet sviktet ikke, og heller ikke energien, for nå la søstrene planer om et større bygg som kunne huse både internat og skole. Takket være mange gode

hjelpere, foruten dronning Josephine, bl.a. keiserinnen av Brasil, Wilhelm I (konge av Preussen) og Napoleon den III, samt diverse foreldrebasarer, kunne St. Josephs institutt innvies den 21. september 1876.

Til tross for støtten fikk søstrene stor gjeldsbyrde som fulgte dem i mange år framover. Det hindret dem på ingen måte i å utøve sin sendelse med faglig dyktighet på det pedagogiske området, og med en tro og optimisme som aldri sviktet på det åndelige. Det nye bygget hadde plass til både skole, internat og kloster, men et stykke inn på 1900-tallet planla søstrene nok en utvidelse.

SKOLEN OG KAPELLET

Det første spadetaket til den nye St. Sunniva skole ble tatt 28. februar i 1928, og allerede 15. august 1929 kunne nybygget med gymnastikksal og spesialrom for tegning, håndarbeid, sang og fysikk innvies. Men ekspansjonen fortsatte. St. Sunniva barnehage ble startet i den gamle trebygningen i 1934, og selv om det hang et krusifiks i alle klasserom og kontorer, hadde St. Sunniva behov for et eget rom som kunne være et hjerte i skolens Gudstjenesteliv. Med karakteristisk pågangsmot tok søstrene fatt på denne oppgaven. Arkitekt Harald Thorbjørn Sund, som hadde tegnet det nye tilbygget, ble engasjert, og i 1940 kunne St. Josephs kapell innvies av biskop Jacob Mangers. I alteret ble det lagt relikvier av Hellig Olav, Hellige Frans av Sales, Hellige Johanna Franziska av Chantal og Hellige Margareta Marie Alacoque, som alle har et åndelig slektskap med St. Josephsøstrene.

St. Sunniva skoles fire siste rektorer. F.v.: Nåværende rektor Geir Moen, sr. Marie-Kristin Riosianu, Maria Glæver og sr. Lioba Herbert.

STADIGE UTVIDELSER

Nå kunne man tro at St. Sunniva hadde fullbyrdet et historisk løp fra to små rom i Teatergaten 4 med 12 elever i 1865, til en veldrevet 7-årig grunnskole i 1940. Men utviklingen tok ingen pause, selv om det gikk litt roligere for seg noen år. Ja, store og små utvidelser og forandringer har hele tiden kjennetegnet skolens indre liv. Skolefritidshjemmet sto ferdig i 1979, og i 1986 ble ungdomsskolen fullt utbygget. I 1988 ble nedre skolegård tatt i bruk etter at skolen fikk leie Thor Olsens gt. 2 av Oslo kommune for den symboliske sum av kr.100.- per år, og den 12. september 1994 kunne biskop Gerhard Schwenzer innvie den nye aulaen under skolens gymnastikksal.

I DAG

I dag er St. Sunniva den eldste privatskolen i Oslo, med to parallelklasser fra 1. til 10. trinn og over 500 elever fra mer enn 30 forskjellige land. I over hundre år skjedde finansieringen ved idealistisk innsats fra søstrenes side og et svært rimelig bidrag pr. elev fra foreldrene, helt til skolen kom inn under privatskoleloven i 1972. I dag dekker staten 85% av utgiftene, og de resterende 15% dekkes av foreldrene. 50% av elevene er katolikker, og 50% tilhører andre konfesjoner, ja, skolen har også representanter fra andre religioner i sin elevmasse. Men dette er helt i overensstemmelse med søstrenes ånd, for det økumeniske er en viktig del av deres spiritualitet.

Vi ser altså at St. Sunniva har vært et dynamisk, bærekraftig alternativ til den offentlige skole, som den forøvrig har et meget godt forhold til. Søstrenes spiritualitet og deres grunnleggende respekt for og kjærlighet til barns verdighet og muligheter, har vært drivkraften i dette arbeidet, og det er den plattform som skolen fortsatt vil stå på også etter at bispedømmet har overtatt skolen.

Skolens motto, "Kjærlighet og glede, skal vår gjerning lede," vil derfor alltid være ledestjernen for St. Sunniva skoles virksomhet framover.

Sr. Felicia Körner med elever.

Kjærlighet for livet!

– kursene er i gang

Av Oslo Katolske Bispedømmes Familiesenter

Hva slags "medgift" er det viktig å gi par som skal inngå ekteskap? I vårhalvåret 2005 har Oslo Katolske Bispedømmes Familiesenter sine medarbeidere, p. Arne M. Kirsebom, Elisabeth Schjetne og Maria Elizabeth Fongen, ledet det første ekteskapsforberedende kurset basert på bispedømmets nye håndbøker, "Kjærlighet for livet!". Kurset har gått over fire lørdager, 6 timer hver gang.

6 PAR som skulle gifte seg i tidsrommet juli-august d.å. og ett ektepar deltok. Deltagerne representerte seks forskjellige nasjoner. Alle unntatt det gifte paret var blandede par, dvs. bare den ene parten var katolikk.

GJENNOMFØRING

For å øke trykningen, ble det avlagt taushetsløfte. Parene ble gjort oppmerksomme på at et slikt kurs kunne bringe opp temaer som stilte spørsmål ved forholdets levedyktighet, og at sterk tvil burde tas alvorlig. Første kursdag var viet kallet til ekteskap, betingelser for gyldig ekteskap, konfesjons- og kulturforskjeller, menneskeverdet gitt ved billedligheten med Gud, samt kjønnes likeverd og utfyllende egenskaper. Praktisk måtte hvert par utarbeide en visjon med forventningene de nærer til ekteskapet, tenke gjennom hva det betød for dem å ha et forskjel-

lig livssynsmessig ståsted, og fylle ut skjemaer som beskrev partenes personlige egenskaper og talenter. Det siste syntes de var meget underholdende, men ble likevel overrasket over hva de visste og ikke visste om hverandre.

Andre kursdag tok vi for oss moralverdier og kjærlighetens vesen. Efeserbrevets kjærlighetstenkning sto sentralt. Samvittighetens rolle, synd, skyld og personlig frihet var spørsmål som engasjerte. Videre ble deltagerne øvet opp i forskjellige lyttenivåer og kartla hvilken form for kommunikasjon de hver forsto best: Ros og anerkjennelse, berøring og sansestimuli, gaver og tjenester eller tid for hverandre. I en annen øvelse måtte hvert par for seg beskrive hvordan de hadde sett sine foreldre behandle hverandre, og hvordan de selv ønsket å bli behandlet av sin tilkommende.

Tredje kursdag gjennomgikk vi temaene seksualitet og videreføring av livet. Vi la vekt på å fremstille den seksuelle forening som et hellig møte mellom mann og kvinne, og samtidig et møte med Gud, der ektefellene også får del i hans skapergjerning når barn unnfanges. Videre la vi vekt på gjensidigheten og likeverdet som bør prege seksuallivet. Innimelom de teoretiske øktene ble deltagerne delt inn etter kjønn, og fikk i oppgave å samtale om seksualitet og erotikk: Hvordan de ble kjent med temaet fra barndommen av, hva de mente om dagens fremstilling av sex,

hva seksualitet kunne være og hva de ønsket den skulle uttrykke i ekteskapet. Selvrespekt, hensyn, trofasthet, samleiets verdi, familieplanlegging var temaer de her kunne engasjere seg i. Særlig mennene syntes "herrepraten" om dette var en ny og givende erfaring.

En øvelse som viste seg svært betydningsfull, var å identifisere hva den enkelte trodde ville by på problemer i samlivet, med tanke på svake sider ved seg selv. For mange var det en sterk opplevelse å bli konfrontert med seg selv, og samtidig oppdage at partneren forstod.

Fjerde og siste kursdag fokuserte vi på troskap og utholdenhet i prøvelser, konfliktløsning, huskirken, familiens suverenitet og Charteret for familiens rettigheter. Verdien av selverkjennelse, kristne holdninger som ydmykhet og tilgivelse, samt sakramentene som kilder til nåde og forsoning, lidelsens verdi (ut fra Johannes Paul II's *Salvifici Doloris*), ga nye perspektiver. Videre ble parene drillet i forskjellige tale- og lytteteknikker. Hvert enkelt par ble så tilbudt 15-20 minutters personlig veiledning, noe de satte meget stor pris på. Til

slutt fikk deltagerne utdelt kursbevis (nødvendig for par som gifter seg i utlandet).

TILBAKEMELDINGER

Ved hver kursdags avslutning hadde vi evaluering. Generelt var parene overrasket over hvor lite "kjedelig" teori vi hadde lagt opp til og hvor praktisk rettet kurset var. Ikke-katolikkene var overrasket over at mye av Kirkens lære var så logisk og menneskelig, med verdier de enkelt kunne identifisere seg med. Kurset ga deltagerne mange nye impulser, til tross for at alle hadde relativt lange forhold bak seg.

PRAKTISK NYTTEVERDI

Parene brukte sin nyervervede kunnskap aktivt gjennom kurstiden til å dynamisere forholdet ytterligere, og erfarte at dette ga gode resultater. Dette kunne gjelde alt fra kunnskap om hverandres personlighet og interesser, til måter å kommunisere bedre på. Parene uttrykte glede over muligheten til å komme en hel dag av gangen bort fra hverdagen for å konsentrere seg om sitt parforhold. Disse lørdagene reflekterte de og planla sammen, brynte seg på hverandre og fikk anledning til å vise hverandre full oppmerksomhet. Alle mente at kurset hadde gitt dem mer enn forventet.

ØNSKE OM MER TID

Flere par ytret et sterkt ønske om mer tid. De ønsket større fordypning i temaene, forslagsvis en hel dag på hver modul. Den samme erfaringen gjorde vi som ledere. Ved et så avgjørende livsvalg som det å gifte seg er, bør partene få tid til å reflektere nøye over personlig egnethet, etiske og samspillmessige problemstillinger, og til å bearbeide dem i parforholdet over tid. Vi tror at 36 timer fordelt over minimum tre måneder er det korteste tidsspenn et slikt kurs bør gå over for å ha god effekt.

KURS OG NYE AKTIVITETER

I høst/vinter vil Familiesenteret tilby nok et ekteskapsforberedende kurs. Par som vil gifte seg til våren eller sommeren, bes melde seg på. Vi har utsatt kursstart til 28. september. I fremtiden er det meningen at større menigheter selv skal avholde ekteskapsforberedende kurs lokalt. Til dette arbeidet trenger vi erfarne

katolske ektepar. Disse vil få veiledning av oss gjennom jevnlig kurslederkurs.

Helgen 25.-27. november tilbyr vi en helg på Mariaholm for par som allerede er gift, der de kan hente både åndelig og praktisk næring til sitt forhold, samt dele erfaringer. Over nyttår ønsker vi å tilby kurs for vordende mødre og fedre, der de blir veiledet i å bruke sin egeninnsikt til å ta imot barnet med åpenhet, nysgjerrighet og ubetinget kjærlighet midt oppi den store omkalfatringen av hverdagen som det nye familie-medlemmet krever.

For øvrig kan vi bare oppfordre alle om å bruke oss i familie- og samlivsspørsmål, seksualundervisning og livsvernrelaterte saker. Vi er til for å tjene bispedømmets medlemmer, og vår forankring er Kristus – Veien, Sannheten og Livet.

Høsthelg for Ektepar

TID FOR HVERANDRE

ET PUSTEROM FOR EKTEPAR SOM ØNSKER INSPIRASJON TIL Å FORDYPE PARFORHOLDET I LYS AV TROEN

MARIAHOLM 25.-27. NOVEMBER

Innspill fra lederne, parøvelser, tid på to-mannshånd, messer og bønn i kapellet, hyggelige måltider, erfaringsutveksling.

Ledere: P. Arne M. Kirsebom SSCC, Elisabeth Schjetne og Maria E. Fongen

Pris pr. par: Kr. 1250,- i dobbeltrom m/ eget bad, kr. 1000,- i dobbeltrom u/bad.

Påmelding innen 1. november til Familiesenteret, tlf. 23 21 95 45, e-post: familie@katolsk.no

Planlegger dere bryllup?

“Kjærlighet for livet!” er Familiesenterets nye og spennende ekteskapsforberedelse for alle som planlegger å gifte seg. Vi har fått støtte fra Bufdir og kan tilby par som planlegger bryllup i vinter eller til våren en ny mulighet til å være med på et felleskurs.

Oppstart: Onsdag 28. september kl. 18.30-21.00 i Maria-gården.

Kurset går over 8 onsdagskvelder frem t.o.m. 14. desember. Ledere er p. Arne Marco Kirsebom SSCC, Elisabeth Schjetne og Maria E. Fongen.

Følgende temaer gjennomgås:

- Ment for hverandre - et kall og en livsoppgave
- Hvilken hjelp gir Gud oss i vårt ekteskap? Sakrament og nådegaver
- Forskjellig livssyn, forskjellig kulturbakgrunn - hvordan bevarer vi enheten?
- Kjærlighetens vesen og uttrykksformer
- God kommunikasjon - øvelser og strategier
- Seksualitet med øye for livet
- Livslang trofasthet idag
- Konfliktforebygging og konfliktløsning
- Familiens og Huskirkens roller

Pris: Kr. 1.100,- pr. par inkl. kurshettene “Kjærlighet for livet!”
Påmelding snarest til Familiesenteret, tlf. 23 21 95 45, eller på e-post: familie@katolsk.no

Nonnen i døds-kammeret

Av Gerhard Helskog

Sr. Helen Prejean har bestemt seg for å avskaffe dødsstraff i USA. Hun har mektige motstandere. Ikke minst i katolikken og høyesterettsdommeren Antonin Scalia, som mener Europa har sluttet å henrette fordi de har fjernet seg fra Gud.

MANHATTAN er vakker. Flyet senker seg ned mot skyskraperne, som blinker i solen. Det er tomrom der tvillingtårnene i World Trade Center skulle stått. Da terroristene drepte 3.000 mennesker 11. september 2001, ble det enda vanskeligere for en amerikaner å være konsekvent mot dødsstraff

Den lille flyplassen La Guardia, inne i byen, er fylt av sikkerhetsvakter. De kjeder seg. Terrorfrykten slipper langsomt taket.

AMERIKANERNE PRØVER å finne tilbake til det livet de liker best: Mest mulig frie og lengst mulig unna formyndere. Slik har de bygget opp samfunnet sitt. Spiller du etter reglene, er du friere i USA enn i de fleste andre land, men bryter du loven er du ille ute. Straff er ment å være til skrekk og advarsel, og fengselsstraffene er ofte lange. Rundt to millioner mennesker i USA sitter i fengsel – dvs. hver 142. innbygger. Dette er verdensrekord. I relativt få og ekstreme tilfeller blir forbrytere henrettet. USA er det siste vestlige demokrati som tillater dødsstraff, om vi ikke regner Japan som del av den vestlige kulturkrets.

Det er et knapt flertall i Høyesterett som tillater henrettelsene. Flertallet sikres av den briljante jurist og dommer Antonin Scalia. Han er dedikert katolikk og anser dødsstraff som et tegn på at USA lever nært Gud. Scalia bor blant hvite i en stille forstad, der han foretrekker messer på latin.

Hans motsetning på flere plan er nonnen Helen Prejean, som helst synger de svar-tes spirituals og raser over dødsstraffen.

Hun bor og arbeider blant afroamerikanere i slummen i Louisiana og er medlem av St. Joseph av Medaille.

En høyesterettsdommer vil ikke gi intervju. Hans medium er dommene og fagar- tikler, og noen sjeldne foredrag. Sr. Helen Prejean er heller ikke lett å nå. Hun er på reise i et evig korstog mot dødsstraff, men vi treffer henne i St. John the Divine Cathedral, der hun skal delta i en feiring.

Vi spør sr. Helen om brevet hun sendte pave Johannes Paul II i 1997.

- Min mulighet til å ha direkte dialog med paven var et mirakel! Joseph O'Dell skulle henrettes i Virginia. Saken vakte oppsikt i Italia, og paven ble engasjert. Det ga meg anledning til å sende brev til ham. Jeg la i pavens fang mine 14 år med erfaringer – etter å ha fulgt flere mennesker til henrettelsen. Jeg hadde også arbeidet med de pårørende for drapsofre – og jeg hadde sett at deres smerte ikke ble lindret av at drapsmannen ble henrettet.

- Hvorfor sier du mirakel?

- Jeg var blitt advart mot å snakke direkte med paven...

Hun stanser. Dette handler om indre motsetninger i Kirken, som hun ikke vil snakke om. Men brevet førte til at hun sammen med ektefellen til O'Dell fikk møte paven. Det blir sagt om henne at hun er ustoppelig.

- Vendepunktet mitt kom da jeg første gang så en henrettelse, natten den 5. april 1984. Jeg hadde fulgt Patrick Sonnier og så da han døde i den elektriske stol i Louisiana. Jeg gikk ut og kastet opp og tenkte at mennesker aldri blir brakt nær nok til å se dette. Men jeg hadde vært et vitne og måtte fortelle historien. Meningsmålingene viste at også katolikker støttet dødsstraff. Vi måtte få mennesker til å reflektere.

Prejean skrev bok om det hun hadde opplevd. "Dead man walking" ble en bestselger og etter hvert også spillefilm som skapte debatt.

- Kirken var jo mot dødsstraff i 1984?

- Ja, det katolske hierarki i USA ga uttalelser mot dødsstraff. Men de under- viste ikke lekfolket om dette. Til paven skrev jeg: "Deres Hellighet, det er svært viktig at den katolske kirke tar et helt prinsipielt standpunkt mot all dødsstraff." Og jeg påpekte at han i sin encyklika "Livets Evangelium" (1995) hadde sagt at moderne samfunn har metoder for å nøytralisere farlige mennesker, slik at man kan beskytte seg uten å drepe. Men han etterlot seg et stort smutthull – han skrev at det i enkelte tilfeller kunne være absolutt nødvendig for en stat å henrette. Så jeg skrev: "Deres Hellighet, dette vil bli siteret til døde. For hver gang en stat henretter noen, sier de alltid at det er absolutt nødvendig. Kirken må lukke det smutthullet..."

- Har de rett de som hevder at det var du som fikk tettet dette smutthullet?

- Nei, jeg var bare en del av dialogen. Biskoper over hele verden presset på for at Kirken skulle ta et mer prinsipielt standpunkt. Det Kirken gjorde, var at den fjernet et kriterium som hadde stått i katekismen i 1600 år, nemlig at sta- ten kunne henrette for å beskytte mot spesielt fryktelig kriminalitet. De kuttet hele denne setningen og sa dermed det motsatte. Uansett hvor fryktelig krimi- nalitet det er, skal staten ikke henrette noen. Selv ikke Osama Bin Laden eller Timothy McVeigh (amerikansk terrorist, Oklahoma-bomben). Det er mulig å nøy- tralisere mennesker uten å ta liv.

- Uansett hvor ondt disse menneskene har handlet?

- Det tok jeg også opp med paven. Er det bare uskyldig liv Kirken skal legge vekt på? Hva med det liv som er fylt av skyld? Jeg har gått sammen med mennesker de siste skrittene til den elektriske stol. De har sagt til meg: "Sr. Helen, be om at Gud hjelper meg slik at bona mine bærer meg..." Så jeg sa: "Deres Hellighet, det er ingen verdighet i døden til et menneske som har blitt gjort forsvarsløst; med kjeting på ben og armer, og som så blir ført ut av et rom og drept".

Paven leste brevet 22. januar 1997. 29. januar kunngjorde kardinal Joseph Ratzinger at det ville bli gjort endringer i katekismen. 8. september ble endringen offisiell. Flere har imidlertid hevdet at den er ubetydelig, for fortsatt står det at sivile myndigheter har rett til å illegge straff som står i forhold til forbrytelsen. Men Prejean er ikke til å rikke, hun mener Kirken nå står fast på en absolutt linje, og støtter seg til det Johannes Paul II har sagt.

- Da paven kom til St. Louis to år senere, hadde han vært i USA fire ganger uten å nevne dødsstraff. Men denne gangen

løftet han temaet frem og plasserte den på linje med andre livsvernsspørsmål. I prekenen i St. Louis sa han nei til abort, medlidenhetsdrap, legeassistert selvmord og dødsstraff. Dødsstraff ble beskrevet som både grusomt og unødvendig, og han la til: "Selv de blant oss som har gjort forferdelige forbrytelser, har en verdighet som ikke må fratras dem". Med dette reiste Kirken en prinsipiell opposisjon mot dødsstraff.

Prejean gjentar ordene "grusomt og unødvendig". Omstridte ord. Amerikansk Høyesterett har konkludert motsatt – dødsstraff hevdes å verken være unødig grusomt eller krenkende for menneskers verdighet. Flertallet i Høyesterett har sin store talsmann i katolikken Antonin Scalia, som begrunner standpunktet teologisk, særlig i Augustins og Aquinas tradisjonelle syn. I et foredrag ved Universitetet i Chicago viste han til Romerne 13. Der blir styresmaktene gitt myndighet som Guds tjener, til beste for oss. Bare de som gjør det onde, har noe å frykte. "Det er jo ikke for ingenting at den bærer sverd", skriver Paulus. Scalia mener at sverdet umiskjennelig viser til dødsstraffen som ble utført på den tiden. Han mener teologi og jus her utfyller hverandre. Som privatpersoner har vi ingen rett til å hevne drap med drap, dette er en oppgave som etter Guds forordning må overlates til høyere myndighet.

Sr. Helen begynner å puste tungt, bare vi nevner Scalia og Romerne 13.

- Det er typisk: Romerne 13 er det bibelstedet som hver bibelpumpende fundamentalistiske predikant i sydstatene bruker for å ivareta statens rett til å henrette folk. Det Scalia forsøker, er å ta makten fra Jesu evangelium - Jesus lærte oss å tilgi og aldri gjengjelde hat med hat, eller vold med vold. Scalia vrir på et sitat for å få det som han vil. Men teksten til Paulus handlet ikke om å ta liv, den handlet om Romernes militære autoritet og rett til å holde orden. Det var i en tid hvor jødiske sekter i Roma lå i strid med hverandre og stadig sto i fare for å bli utvist av keiser Claudius. Paulus ba jødene ligge lavt og innordne seg myndighetenes autoritet, symbolisert ved et sverd, eller egentlig en dolk. Går vi til originalteksten, bruker ikke Paulus ordet *rhomphaia*, som er det brede sverdet leserne hans straks ville kjent igjen som det sverdet romerne brukte til henrettelser. Han brukte *machaira*, som er en dolk som ofte ble brukt til å symbolisere romersk autoritet... Så du har altså dommer Scalia som feilsiterer og bruker "proof texting", bare for å underbygge sitt standpunkt, og som dermed forlater hele kjernen i Jesu budskap.

Sr. Helen har i en ny bok, "The Death of Innocents", fortalt at hun selv drev en del "proof texting" i tidligere tider ved å peke på at Jesus reddet en kvinne fra å bli steinet. Det angret hun på i dag.

F. v.: Lori Urs, konen til en henrettet fange, og sr. Helen Prejan med pave Johannes Paul II.

- VI USA plages vi av folk som selektivt siterer bibelsteder, vrir og vrenger på dem, for å frenheve egne meninger.

- Scalia sier han ikke sover urolig om natten etter å ha avsagt dødsdommer...

- Ja vel, men han har da også forbløffende oppfatninger. Han sier for eksempel at grunnen til at Europa ikke henretter, er at de ikke lenger følger Jesus – til og med at jo mer kristent et land er jo, friere er de til å bruke dødsstraff.

- Du har i motsetning til Scalia sett mennesker bli henrettet. Mener du dommere og politikere er for langt unna det som virkelig skjer?

- Dommerne ser aldri døden som følger deres beslutninger. Scalia kaller seg selv "del av dødsmaskineriet". Det er ingen følelser i en maskin. Han er ikke der når levende mennesker sier farvel til sine mødre. Han er aldri der og kan berøre et kinn med en tåre.

Sr. Helen blir avbrutt av noen lærere som gir henne en klem og vil at hun skal møte klassene deres. USA er et land fylt av vennlige og hjelpsomme mennesker. Og det mest banale spørsmålet er det vanskeligste:

- Hvordan kan det ha seg at amerikanerne fortsetter å henrette mennesker de har full kontroll over?

- Vi gjør antagelig dette av samme grunn som gjorde at vi valgte George W. Bush som president. Vi har en befolkning som ikke reflekterer særlig dypt over en del spørsmål.

- Men dere er gjennomgående godt utdannet, har de beste universiteter, glimrende aviser, mye bra TV, det vrimler av gode mennesker som driver et frivillig arbeid få land kan vise maken til...?

- Ja, jo, men vi er fortsatt ikke det mest reflekterte samfunnet i verden. For det andre lever vi her i USA svært atskilt fra hverandre. Folk vil aldri se en fange bli henrettet, det er et hemmelig ritual, ofte utført midt på natten. Så folk flest er fjernet fra lidelsene og tror også på de stereotype beskrivelsene de har hørt. Min misjon er å vekke dem. Jeg er en historieforteller. Mitt oppdrag er å si: "La meg ta deg dit. Se hva det betyr å gi myndighetene rett til å drepe et menneske".

- Du startet med å fortelle at du tidligere mente Kirken ikke brukte nok energi på å opplyse menighetene?

- Nå er det mye bedre. De katolske biskoper har nylig lansert en opplysningskampanje. Husk at det er 16 millioner katolikker i dette landet. Hele 29 % av Kongressen er katolikker. Nå er over halvparten av katolikkene i USA mot dødsstraff. Klarer vi å vekke katolikkens samvittighet, kan vi endre den sosial samvittighet i dette landet.

- Tror du dødsstraffen blir avskaffet i USA i din tid?

Sr. Helen blir stille. Hun er sliten.

- Jeg vil ikke si det slik. Jeg er håpefull. Det er en nyanse der.

(artikkelen er noe forkortet av red.)

Først sannheten, så tilgivelse og forsoning

Intervju med biskop Franjo Komarica, Banja Luka, Bosnia-Hercegovina

I ÅR ER DET 10 ÅR SIDEN Bosnia-Hercegovina fikk Dayton-avtalen, avtalen som gjorde formelt slutt på en krig som vi ikke ville eller kunne forestille oss at skulle skje i Europa. Det er regnet ut at 2,2 millioner mennesker (av 5 millioner innbyggere) måtte flykte fra hjemstedet sitt under krigen, som varte fra 1992 - 1995. Rundt 1 million mennesker har reist hjem, av disse var om lag halvparten interne flyktninger. Det har ikke blitt holdt noen folketelling siden krigen, så det er noe usikkert hvor mange mennesker som faktisk bor i landet. Der hvor folk var eller har blitt en etnisk minoritet har det vært vanskelig for folk fra minoriteten å vende tilbake. Landet har generelt et problem med høy arbeidsledighet, som rammer dem som er minoriteter hardest i de ulike delene av landet. Dette gjør det enda vanskeligere for flyktninger å returnere dit de bodde før krigen. Bosnia-Hercegovina ble som en følge av Dayton-avtalen delt i føderasjonen Bosnia-Hercegovina, som er overveiende muslimsk og

Kart over Bosnia-Hercegovina.

kroatisk, og republikken Srpska hvor flertallet er serbere. I hele landet var det før krigen ca 760 000 katolikker, nå regner man med at det er ca 500 000 katolikker igjen. Banja Luka bispedømme ligger nordvest i landet, og omfatter deler av både republikken og føderasjonen. I den delen av Banja Luka bispedømme som ligger i republikken Srpska, var det før krigen over 70 000 katolikker. Nå er det rundt 7000 katolikker igjen, få av dem er unge. Da Caritas Norge var på besøk fortalte de at de den våren hadde holdt den første barnedåpen siden krigen.

BISKOP FRANJO KOMARICA etablerte bispedømme-Caritas i Banja Luka bispedømme i 1986 og er kjent og prisbelønt for sin innsats for fred. Komarica er også lederen av nasjonale Caritas (underlagt Bosnia-Hercegovinas bispekonferanse) som ble etablert i 1994. Under krigen kjempet han utrettelig for rettighetene til folk, og for å fortelle om hva som skjedde. Han sørget for å etablere en helseklinik og for at det ble etablert matutdeling inne på katedralens område. Han sultestreiket i protest mot overgrep utført av militære og paramilitære. I dag fortsetter han å tale for folks rettigheter og for at Dayton-avtalen, som slo fast at folk hadde rett til å vende tilbake til hjemstedene sine, skal tre i kraft også i praksis.

CARITAS NORGE har støttet arbeidet til Caritas Banja Luka. Støtten har blant annet gått til å rehabilitere hus som ble ødelagt under krigen og til utdeling av medisiner. I juni møtte Caritas Norge biskop Komarica og spurte ham om hans tanker om fred

P. Franjo Komarica er biskop i Banja Luka, Bosnia-Hercegovina.

og forsoning og om hva som konkret må til for å oppnå fred:

- Krigen har ført til store traumer, spesielt i mellommenneskelige relasjoner. Krigen førte til mye mistillit og fiendskap. Den la et mørkt slør over øynene til folk, slik at de ikke lenger ser på hverandre som mennesker, som barn av den samme far. Denne tilstanden er ikke normal, men den truer med å bli det. Så det blir viktig å lete etter sannheten. Folk må finne ut sannheten om seg selv og andre, hvem gjorde hva, hvem har gjort onde gjerninger og hvem har lidd under det. Hvis jeg mener jeg er den som er offer for onde gjerninger og urettferdighet, så må jeg ta neste skritt, å tilby tilgivelse. Så først må en ha sannhet, deretter tilgivelse og så forsoning. For å få til forsoning må denne være tosidig, den andre må kunne si "tilgi meg for den urett jeg har begått, la oss fortsette, jeg skal prøve å vise deg mitt rette ansikt." Hvis det ikke er noen gjensidighet vil forsoningsprosessen være hardere. Men det bør ikke avskrekke dem som er klar for forsoning fra å fastholde sin innstilling. Vi kristne kjenner befalingen fra Jesus: "Elsk deres fiender, velsign dem som forbanner dere, gjør godt mot dem som hater dere, og be for dem som forfølger dere." Med andre ord, ordene tilgivelse, forsoning og fred er ikke ord uten innhold, de har veldig konkret og rikt innhold, nå som alltid.

- Jeg prøver å forsvare og fremme sannheten, og sannheten er at politikerne, både nasjonale og internasjonale, leker med folk. Mange folk

har ikke fundamentale menneskerettigheter eller frihet. Når jeg vet det og ser det hver dag, må jeg snakke på vegne av dem som opplever dette. Jeg gjorde det under hele krigen fordi jeg var vitne til at menneskers verdighet ble krenket (...) Min plikt, min oppgave var å forsvare og fremme sannheten, uansett hvor vanskelig den var; å fremme sannheten om menneskets verdighet, om menneskets gudlighet og sannheten om at denne verdigheten var truet av de menneskene som tok makten i sine hender for så å ta beslutninger over andre menneskers skjebne.

I Banja Luka har returprosessen gått sent. Folk som flyktet under krigen har prøvd å komme tilbake, men har flyttet igjen på grunn av mangelen på muligheter. Selv om hus er blitt restaurert fører mangelen på arbeidsplasser og dårlig sosialt sikkerhetsnett til at unge mennesker skyr å komme tilbake. I tillegg er det vanskelig å være minoritet. Biskopen reagerer på at resultatet av krigen, at folk ble fordrevet fra sin hjem, blir sementert i fredstid. Caritas Banja Luka har siden slutten på krigen jobbet med å gi juridisk hjelp til familier som ville flytte tilbake til husene som var blitt tatt fra dem under krigen. Biskop Komarica mener at returprosessen ikke kan kalles en prosess dersom den stopper opp. Han hevder at internasjonale politikere ser vekk fordi det er det mest bekvemme:

- Her har det skjedd grusomme ting, etnisk rensing, et grusomt uttrykk, vi renser det som er skittent, det er helt forferdelig at man kan rense en nasjon. Det onde er alltid ondt, i går, i dag og i morgen (...) Dayton-avtalen slo fast at folk skulle kunne komme tilbake. Men det er ikke politisk vilje til å oppfylle Dayton-avtalen. Lokale og internasjonale politikere jobber mer for egne interesser enn de forsvare sannheten, og det er grunnen til at vanlige mennesker mister tilliten til politikere. Det er ikke bra.

Det har blitt gjort undersøkelser i Bosnia-Hercegovina som viser at unge søker seg vekk, de vil til utlandet og ser ingen fremtid her. Hva kan man gjøre for å få de unge til å bli?

- Vi trenger oppriktige, ærlige, velgjørende internasjonale politikere som

kan gi tilbake tilliten til politikere, som vil forsøke å fortelle de unge at dere må bli her og bygge opp igjen landet, ta fremtiden i deres hender, forbered dere, kanskje dere en gang blir politikere. Vi trenger også lokale krefter, som lærere, profesorer og representanter fra de ulike religiøse samfunnene som kan gi ny motivasjon for at de ikke skal dra fra utfordringene her. Her ser jeg at media spiller en viktig rolle. Media burde gi taletid til konstruktive mennesker, lokale og internasjonale politikere, slik at de kunne gi bidrag som kan styrke de unges håp.

Hvilken rolle kan Kirken gjennom bispekonferansen spille?

- Med individuelle eller felles uttalelser legger vi alt vårt arbeid i å

forbli konsistente i forhold til det vi gjorde under og etter krigen, som var å forsvare menneskets verdighet og å forsvare menneskerettighetene til alle mennesker, katolikker som ikke-katolikker. Vi oppmuntrer til tilgivelse og advarer mot det som hindrer dette arbeidet.

Internasjonale organisasjoner er nå i ferd med å trekke seg ut fra landet, men det er fremdeles behov for støtte og for tiltak som bidrar til arbeidsplasser og gir de unge en tro på at det er en fremtid i landet. Internasjonale og nasjonale beslutningstagere har et ansvar for å gjøre kloke valg og ikke jobbe for egne interesser, men for en fremtid hvor freden og dens medarbeidere har innflytelse.

Gunnell E. G. Sandanger

Caritas-søndag 25. september:

SØKELYS PÅ KAMPEN MOT FATTIGDOM

Årets Caritas-søndag, 25. september, setter søkelyset på kampen mot fattigdom. Hvert tredje sekund dør et barn av ekstrem fattigdom. Slik behøver det ikke å være – fattigdommen er ikke resultatet av naturens lov, men av menneskers handlinger og prioriteringer. Skjev og urettferdig fordeling av verdens ressurser er en av de største globale utfordringene i vår tid. Men vi har kunnskapene, ressursene og mulighetene som skal til for å fordele godene og avskaffe fattigdommen. Skal det være mulig, er det nødvendig med:

-En mer rettferdig verdenshandel

-Sletting av u-landsgjelden

-Mer og bedre bistand

Disse tre punktene er også kravene til den internasjonale kampanjen mot fattigdom, **Make Poverty History**, som Caritas både her hjemme og internasjonalt har sluttet seg til. Informasjon om denne kampanjen vil være sentral på årets Caritas-søndag.

Norsk Katolsk Bisperåd har bestemt at Caritas-søndag fra og med i år avholdes siste søndag i september. Kollenkten i alle katolske kirker denne søndagen tilfaller Caritas Norges arbeid.

Les mer om Caritas, Caritas-søndag og Make Poverty History-kampanjen på Caritas Norges hjemmesider,

www.caritas.no

MAKE
POVERTY
HISTORY

NORGE

Nytt Birgittakloster på Tiller under planlegging

Birgittasøstrene på Heimdal og Midt-Norge Stift har startet planleggingen av et nytt kloster for søstrene. Søstrene, som kom til Norge i 1998, har inntil nå holdt til i to eneboliger på Heimdal.

Det planlagte klosteret skal ligge på Tiller og tegnes av arkitektfirmaet Hartmann AS.

-Hele anlegget vil utgjøre ca. 3000 kvm, og kostnadene vil komme på oppunder 50 millioner kroner, sier arkitekt Lars Meland til Adressevisa den 12. mai.

Biskop Georg Müller forteller at hele prosjektet baseres på gaver fra privatpersoner, firmaer, bispedømmer og organisasjoner i Tyskland.

-Det blir en aksjon i fellesskap. Vi har et prinsipp om å ikke ta opp lån, men er sterke i troen på at finansieringen går i orden, sier biskopen til avisen.

Den ca. 4 mål store tomten på Tiller ble kjøpt i fjor, til en prislapp på 2,4 millioner. Byggetillatelse ble gitt allerede sommeren 2003, men første spadetak forventes ikke å tas før våren 2006. Byggeperioden forventes å ta ca. 14 måneder.

Klosteret vil romme et eget kapell, klostergård med sovefløy for søstrene, prestebolig, konferansesal, felleskjøkken, felles oppholdsrom og flere gjesterom.

-I dag er det bare fem Birgittasøstre her, men vi håper å få femten til det nye senteret, fortsetter biskopen til Adressevisa.

Kilde: Adressevisa 12. mai 2005 / Melding fra Midt-Norge Stift

Grunnstenen lagt ned for ny kirke i Larvik

Ikke alle dager legges det ned grunnstein til et katolsk kirkebygg i Norge. Men fredag 26. august var en slik dag. Da ble grunnsteinen til St. Frans kirke i Larvik sementert på behørig vis av vår sogneprest, under det som

i nær framtid skal bli inngangsdør til koret.

-Dette stedet var natur, sa pater Rolf i sin preken. Og, i parentes bemerket, for en natur! Midt på det store Vestfold-raet, med svære rullesteiner i tusenvis under skogbunnen, noen av dem en del av den synlige skogbunnen, mosekledd, eldgamle. Og en bøkeskog så utrolig transparent og var for lys og vindpust, vårgrønn selv nå når det lir mot høst, et landskap som omslutter det kommende kirkebygget som om det skulle være skapt til nettopp dette formål! -

-Ja, til i dag har dette stedet vært natur, fra nå er stedet kultur, sa pater Rolf, og mer enn det:

-Genius loci – stedets ånd – skal bli Guds ånd, Kristi ånd, Den hellige ånd. Den ånd som skal være her, skal vi be fram og elske fram i fellesskap. Dette er vår oppgave og vår gave: Bønn, tilbedelse og forbønn for verden.

På fondveggen kommer et triptykon som Ingunn Cecilie Lyng nå er i gang med å veve; hovedmotivet her er brønderet. Så da pater Rolf løftet en liten gutt opp foran menigheten, forsto man på en ny måte betydningen av å komme med det vi har, komme med vår fattigdom, vår lille niste, vår tilbedelse og våre bønner: Jesus velsigner dem, mangfoldiggjør dem og metter oss med sine gode gaver.

En stor glede for oss var det at prestene fra våre nabomenigheter, pater Carlo fra Tønsberg og pater Frode fra Porsgrunn, concelebrerte sammen med vår tidligere sogneprest pater Rolf og vår nåværende, pater Joseph.

Før sognepresten la ned grunnsteinen i form av et lite sort stålskrin, viste Georg Aker fram det som skal ligge i skrinet: Tre små steiner fra Assisi, dagens Østlandspost og programmet for seremonien.

Før og etter kommunionen sang barnekoret, ledet av Bente Brattvoll og akkompagnert av Hallvard Brattvoll, som også spilte til menighets-sangen. Barnekoret er vakkert å høre på, det er vakkert å se på, og det gir håp for framtida. Barna i St. Frans er en gave, en ressurs og en frisk kilde til glede for menigheten!

Grunnstenen velsignes

Georg har nettopp lest ferdig kunnngjøringene, da to jenter i vakre vietnamesiske drakter kommer fram, bærende på noe stort! Det viser seg å være en gavesjekk på 90 000 kroner, som blir overrakt vår "Gamle Far", evig unge pater Rolf! Vår kjære far i Himmelen har gitt oss et stort nok hus, for at vi kan be slik vi har lært av våre kjære prester, sa Hung Tran i forbindelse med overrekkelsen av denne store gaven fra vietnamesisk gruppe.

En vakker kveld var det, med lav sol som ennå spilte i grønne trekroner over den høytidelige og glade seremonien. Men kulden lot seg ikke bortforklare. Mange ser nok fortrøstningfullt fram til neste messefeiring på dette sted, da med vegger og tak og oppvarming!. Kirkevigslingen vil finne sted en gang på vårparten. Uvirkelig, men virkelig!

Asta Lie Nilsen

(Broen vil i et senere nummer komme med en fylldigere artikkel om byggeprosessen og planene i Larvik.)

St. Elisabethsøstrene jubilerer

I oktober er det 125 år siden de første St. Elisabethsøstrene kom til Norge, nærmere bestemt til Hammerfest. Lørdag 27. august ble jubileet behørig feiret på Nordstrand utenfor Oslo, hvor søstrene har sin norske provinsledelse. St. Elisabethsøstre fra andre provinser og gjester, blant annet fra andre ordenssamfunn som virker i Norge, var med i jubileumsmessen hvor biskop Gerhard Schwenzer av Oslo og Gerard Bernacki, hjelpebiskop av Katowice, var hovedcelebranter. Katowice ligger i Schlesien, hvor St. Elisabethsøstrenes kongregasjon oppsto og hvor de alltid siden har hatt ett av sine tyngdepunkter. Ca. 1800 Elisabethsøstre virker i dag i 14 land i Europa (Vest og Øst), Israel og Latin-Ame-

rika. Hele generalledelsen fra Roma, med generalpriorinne M. Samuela Werbinska i spissen, var til stede under feiringen. Det er første gang søstrenes generalledelse er samlet i Norge.

I sin preken understreket biskop Schwenzer at søstrenes karisma fra begynnelsen av har vært å gjenkjenne Kristus i de lidende og hjelpetrenende. Men for å gjenkjenne Kristus i andre, må man først kjenne ham. Det er i denne balansen mellom bønn og aktivitet søstrene lever.

Sammen med St. Josephsøstre og St. Franciskus Xavieriussøstre har St. Elisabethsøstre i over 100 år utgjort de tre største ordenssamfunn i Den katolske Kirke her til lands og har vært særlig viktige for Kirken i Nord-Norge. Totalt har ca 190 Elisabethsøstre virket i Norge siden ankomsten. I dag teller den norske provins av kongregasjonen 21 søstre. Se også søstrenes hjemmesider <http://stelisabeth.katolsk.no/>

Mer stoff om St. Elisabethsøstrenes virke i Norge kommer i neste nummer av Broen.

Birgittasøstre til Stavanger?

Forsøket på å få katolske søstre til Stavanger igjen, ser ut til å lykkes. Menigheten har igjen hatt besøk av to Birgittasøstre, nemlig generalabbedissen Moder Tekla fra Roma, og leder for Birgittasøstre i Norden, sr. Veronica fra Stockholm. De to søstrene fikk møte interesserte menighetsmedlemmer og gav inntrykk for stor interesse for prosjektet. Under møtet kom det frem at verken det gamle hospitalet eller St. Svithungt. 6 synes å være særlig velegnet hus for søstrene. Det tas derfor sikte på å reise et nytt hus som kan inneholde søsterkommuniteten og plass til et gjestehus med inntil 20 rom for 30 gjester. En prinsippskisse over et slikt hus vil kunne innpasses på menighetens nåværende tomt, evt. på parkeringsplassen i St. Olavsgt. 20.

Søstre ønsker å etablere en kommunitet på ca. 7 søstre. Disse kan være villige til å hjelpe til i menighetens drift, både i katekesen, liturgien og evt. på kontoret.

Det er enighet om at det skal jobbes videre med prosjektet, der

både menighetsrådet i St. Svithun og ordenens generalråd må gi sin godkjennelse. Sannsynligvis går det minst tre år før de første søstre eventuelt kan hilse velkommen. Da bør også nybygget stå ferdig. Men vi er i alle fall underveis!

Fra St. Svithun menighetsblad, nr 4-2005

Nye søstre ankommet Bodø

Etter at det i november 2003 ble meddelt at de engelske dominikanerinner hadde besluttet å nedlegge Mariaklosteret i Bodø, etter ca. 50 år i tjeneste i byen, har St. Eystein menighet i samarbeid med de "nedleggende" søstre arbeidet for å få nye søstre til menigheten. I september 2004 ble det offentliggjort at en liten stiftskongregasjon på Filippinene, Dominican Sisters of Our Lady of Remedies, var beredt til å opprette et nytt kloster i Bodø. Og den 7. juni i år ankom så to søstre byen – sr. Zenaida S. Nacpil OP og sr. Bibiana Colasito OP. Generalpriorinnen, sr. Estrellita G. David OP, som har det overordnede ansvar for nyetableringen i Bodø, ledsaget de to nye søstrene ved ankomst. De engelske dominikanerinner som fremdeles er i Bodø, har sagt seg villige til å hjelpe godt til i oppstartsfasen.

-For den katolske menighet i Bodø er dette svar på mange bønner og en gledelig hendelse, sier Msgr. Torbjørn Olsen, sogneprest i St. Eystein.

Tamiler feiret Maria tre dager til ende

For første gang i Norges historie, feiret tamilske katolikker i Norge en tre dagers fest til ære for Vår Frue, Maria, helgen den 12.-14. august på Mariaholm. Det var en veldig koselig opplevelse.

Det hele startet fredag ettermiddag med at vår tamilske prest, p. Clement Inpanathan, heiste opp vårt tamilske flagg.

Lørdagen startet gudstjenesten med en rosenkrans. Det ble spilt livlig musikk, og vi sang salmer. Deretter ble forsamlinga ledet inn i stillhet og ro. Da klokken nærmet seg 18.00, gikk små barn i tog med tente lys bak vår prest, Aparan Velichchor Jerom,

som kommer fra Italia. P. Jerom holdt en nydelig lesning om tro, som rørte oss alle.

Senere på kvelden, etter at alle hadde spist kveldsmat i kantinen, pågikk flere aktiviteter for barn og voksne i alle aldre. Det så ut til at alle hadde det artig.

Søndag klokken 11 startet høymessen for Maria. Det var varmt, sola skinte og himmelen var skyfri. Messen ble åpnet med en tamilsk tradisjon av offergaver. Det er umulig å beskrive den helt, men for å beskrive tradisjonen sånn generelt, vil jeg si at prestene fikk en krans laget av blomster rundt halsen. Deretter ble et sølvbrett med banan, ris, korn, kokosnøtt med blader rundt og røkelse vist frå for presten. Så ble hellig vann dryppet på det.

Mot slutten av messen ble Maria-statuen båret av frivillige personer rundt en slags løype. Hele forsamlingen gikk bak statuen gjennom hele løypen. Da statuen endelig var på plass, holdt p. Inpanathan en sørgelig bønn, som skapte glede og stolte hos de fleste i forsamlingen.

Da det til slutt var på tide å dra hjem, heiste p. Inpanathan ned flagget. Vi reiste alle hjem med Marias velsignelse.

Se for øvrig tamilske katolikker i Oslos hjemmeside: www.nortamilkat.com.

P. Clement Inpanathan

VERDEN

Ungdomsdagen også i Irak

Over tusen ungdommer var samlet i katedralen i Bagdad mens Verdensungdomsdagene ble avholdt i Köln. Ungdommene tilhørte forskjellige riter, og noen ortodokse var også blant dem.

Under samlingen forfattet de et budskap som ble formidlet til paven av Bagdads apostoliske nuntius Filiberto Filoni, der de uttrykte sin åndelige forening med Benedikt XVI og de hundretusener av unge i Köln. Paven mottok det med "glede og dyp sinnsbevegelse" melder Vatikanets pressekontor.

"Vi har også samlet oss for å møte Herren og spørre hva han ønsker av oss i denne svært vanskelige tid for vårt land og for oss. Vi holdes oppe av Jesu formaning: 'Ha mot, vær ikke redde', som Deres Hellighet nok en gang minnet oss om ved begynnelsen av Deres pontifikat."

Også i andre byer i Irak samlet ungdommer seg for å feire verdensungdomsdagen. I Mosul samlet for eksempel 400 seg for å feire begivenheten.

Kristne mot kloningsforskning i Sør-Korea

Kristne i Sør-Korea har protestert mot statsfinansieringen av et laboratorium ledet av den omstridte Hwang Woo Suk. Misjonspressetjenesten "AsiaNews" melder at instituttet skal stå ferdig i oktober 2006. Hwang Woo Suk utløste internasjonal oppsikt i 2004 da han ble verdens første vitenskapsmann som klonet et menneskelig tidligfoster (embryo) som skulle avlives og benyttes til stamcelleutvinning.

Indias biskoper mot diskriminering

Den indiske bispekonferansen (CBCI) gjentok i august sitt krav om at diskrimineringen av kristne daliter må opphøre, melder CWNews.com. Daliter er beteg-

nelsen på de såkalt "uberørbare" i det indiske kastesystem. CBCIs appell kommer i kjølvannet av en rettshøring om den lovbestemte beskyttelsen av hinduer, buddhister og sikher fra lavkastene. Denne lovbeskyttelsen gir daliter adgang til gratis utdanning og fortrinnsrett til offentlige stillinger. Kristne daliter har ikke fått tilsvarende rettigheter, og kardinal Telesphore Toppo, president for CBCI, sier dette dreier seg om rettferdighet og like rettigheter. De kristne dalitene utgjør ca. to tredeler av Indias 26 millioner kristne.

Flere prester drept i Colombia

Fire mennesker ble drept i et bakholdsangrep i Colombia i august. To av dem var katolske prester. Det var ELN-geriljaen som stod bak angrepet. Biskop Fabian Marulanda Lopez, generalsekretær for den columbianske bispekonferansen, uttalte at det ikke var klart om ELN hadde utsett seg prestene som mål, eller feilaktig trodde at bilen fraktet rivaliserende paramilitære tropper.

ELN utstedte et kommuniqué 19. august 2005, hvor organisasjonen innrømte å "ved et uhell" ha drept to prester og to andre sivilister. Dagen etter gjentok gruppen sine beklagelser til Kirken i et eget dokument, og uttrykte sin interesse for å fortsette kontakten med Kirken.

Dagen før kommuniquéet ble utstedt bekjentgjorde erkebiskop Castro at en annen prest, fader Jesús Adrián Sánchez fra bispedømmet Espinal, var drept. Fader Sánchez arbeidet med å overtale ungdom til ikke å gå inn i geriljabevegelser.

Presidenten for den colombianske bispekonferansen sier at han vil fortsette å ha kontakt med geriljabevegelsen Den nasjonale frigjøringshær (ELN), selv om de har tatt på seg skylden for drapene. "Fra Kirkens side tilgir vi ELN for det som er skjedd", uttalte erkebiskop Luis Augusto Castro av Tunja. "Vi vil selvsagt fortsette dialogen med dem, og med alle illegale væpnede grupper, for å søke fred ... Forholdet med ELN har vært rettet inn mot å muliggjøre prosessen mot en forhandlingsløsning, og vi vil fortsette å holde disse kanalene åpne, fordi geriljaorgani-

sasjonen sa at forbrytelsen var en feiltagelse".

Mer enn 50 katolske prester er blitt drept i den lange borgerkrigen som har sønderrevet Colombia i mer enn 20 år. Kirken har aktivt forsøkt å mekle i konflikten.

Snikinnføring av abort som "menneskerett"?

FNs forslag til rettigheter for funksjonshemmede krever tilgang til "reproduktive helsetjenester".

Abortmotstandere som møtte i den aktuelle FN-komiteen, advarte om at "reproduktive rettigheter" omfatter abort. De ba derfor om at det ble laget en definisjon som uttrykkelig utelukket svangerskapsavbrudd. Men komitelederen avviste oppfordringen.

Forslaget til den nye konvensjonen går nå fra arbeidsgruppen til behandling i FNs hovedforsamling.

For abortmotstanderne er saken spesielt alvorlig siden de nye rettighetene for første gang kan havne i et dokument som er bindende for FNs medlemsland:

- Noen av disse uttrykkene har tidligere forekommet i uforpliktende dokumenter fra ulike konferanser. Aldri før har de forekommet i et bindende dokument som skal brukes til å håndheve internasjonal lov, sier Sam Singson i Campaign Life Coalition til LSNews.

Singson var til stede ved komitémøtet der forslaget for rettigheter for funksjonshemmede ble laget.

- Vi forsøkte å forklare delegater om farene ved et slikt språk i konvensjonen, at det kan komme til å danne grunnlaget for å forfekte at abort er en ny internasjonal menneskerettighet, forteller Singson.

Men han og hans likesinnede lyktes ikke. I forslaget ble det stående:

"Verdens nasjoner skal gi funksjonshemmede de samme helse- og rehabiliteringstjenester som andre innbyggere gis, medregnet seksuelle og reproduktive helsetjenester."

Dette ble klubbet gjennom etter at Pat Buckley i den britiske livsvernor-gisasjonen SPUC (Organisasjonen for beskyttelse av ufødte barn) to ganger hadde protestert mot formuleringen.

Først påpekte Buckley faren ved språkbruken. Men komitélederen, New Zealands ambassadør Don MacKay, tok til motmæle mot protesten.

MacKay sa at det allerede var enighet om at ingen skulle bruke konvensjonen til å gjøre gjeldende nye grunnleggende menneskerettigheter.

Dagen etter var SPUC-representanten igjen på banen. Han ville vise at formuleringen var "fullstendig uakseptabel" siden det under tidligere rådslagninger i FN utvetydig er blitt innrømmet at abort er en fast del av reproduktive helsetjenester.

For å understreke sitt poeng leste SPUCs Pat Buckley opp et brev fra Brian Scarnecchia, juridisk rådgiver for Society of Catholic Social Scientists:

"Hvis arbeidsgruppens intensjon ikke er å skape nye rettigheter under internasjonal lov, bør den unngå å bruke et presedensløst og vagt språk."

Men komitéleder MacKay avviste på ny innvendningene fra Buckley.

Biskoper forklarer avvisning av stamcelleforskning

Pennsylvanias katolske biskoper kom nylig med en uttalelse for å tydeliggjøre Kirkens lære om hvorfor stamcelleforskning på befruktete egg er moralsk forkastelig. Uttalelsen er foranlediget av foreslåtte politiske vedtak i den amerikanske delstaten.

Teksten til "Spørsmål og Svar om Stamcelleforskning" finnes på internett på adressen www.pacatholic.org/bishopsstatements/qascr.htm.

De amerikanske biskopene, som også henviser til grunnleggende dokumenter fra Roma, understreker at respekt for menneskelivet ikke tillater forskning på befruktete egg eller fostre selv om målene med

forskningen i seg selv kan være gode.

Dr. Robert O'Hara Jr., leder ved "Pennsylvania Catholic Conference", uttrykte at det er riktig å overveie den moralske innvirkning slik forskning har i samfunnet på et

tidspunkt hvor politikere vurderer å bruke skattebetalernes penger til å finansiere forskjellige biomedisinske forskningsinitiativ.

Nytt katolsk tidsskrift lover bra

"*Serviam - katolske perspektiver*" er tittelen på et nytt tidsskrift i den ikke altfor omfangsrike flora av katolske kvalitetspublikasjoner tilrettelagt norske forhold. Tidsskriftets mål er prisverdig ambisiøst: Fire ganger årlig ønsker *Serviam* å fremme Den katolske kirkes lære, først og fremst gjennom å ta opp spørsmål det råder forvirring om i Norge, heter det i den første lederartiklen. Og alle bidrag "må ha en katolsk vinkling og være i full enhet med paven og magisteriet." Initiativtagere og utgivere er ekteparet Marianne og Samuel Aga.

De tre første utgavene av *Serviam* lover bra, både i forhold til programerklæringen og aktualitet i stoffvalget. Første nummer åpner med en norsk oversettelse av "Mane Nobiscum Domine", Johannes Paul IIs apostoliske brev om eukaristens år, og et utdrag av "Redemptionis Sacramentum", instruksjonen som gir anvisninger om hvordan messen skal feires på riktig måte. Begge disse ble utgitt i 2004, og har før dette ikke vært tilgjengelig på norsk. Videre to lesverdige artikler om læreemmetets autoritet. Nummer to og tre følger opp aktualiteten. Vi finner en utmerket norsk oversettelse av Johannes Paul IIs apostoliske brev om massemedier og kommunikasjon (offentliggjort i slutten av februar i år). Videre uttalelser fra Troskongregasjonen om hhv samarbeidet mellom menn og kvinner i Kirken og i verden, og om overveielser rundt rettslig anerkjennelse av homofilt samliv. Med andre ord basiskunnskap om problemstillinger også norske katolikker konfronteres med. Høyst velkommen er også gjengivelsen av kardinal Joseph Ratzingers grundige foredrag for det italienske senat i mai i fjor om Europas åndelige grunnvoll.

Av faste spalter i *Serviam* kan nevnes fordypning i mariologi utfra en bevissthet om å fremheve Maria også i det katolske Norge. I de tre første utgaver har Maria E. Fongen på en utmerket måte tatt hånd om dette sentrale tema, i siste nummer med refleksjoner omkring Fatima-åpenbaringene og Johannes Paul II. Bladet har videre en spalte om kirkerett der official i Tribunalet, sogneprest Claes Tande, tar opp aktuelle problemstillinger og besvarer spørsmål fra leserne. I tillegg finner vi artikler om mer spredte emner, fra Augustin via Setesdal i reformasjonsårhundret til forfatteren G. K. Chesterton og teologen Hans Urs von Balthasar. Omtaler av katolsk litteratur som ikke er utgitt på norsk hører også med.

De første utgivelsene gir mersmak, og tidsskriftet fortjener absolutt et publikum. Det store spørsmålet er imidlertid om *Serviam* klarer å sikre seg abonnenter nok til å holde det gående. Tidsskriftet er, iallefall foreløpig, annonsefritt. Selv om produksjonen ikke er spesielt påkostet og alt arbeid skjer på dugnad, bør nok abonnentstallet opp i iallefall 500-600 hvis utgiverne vil beholde sparepengene sine.

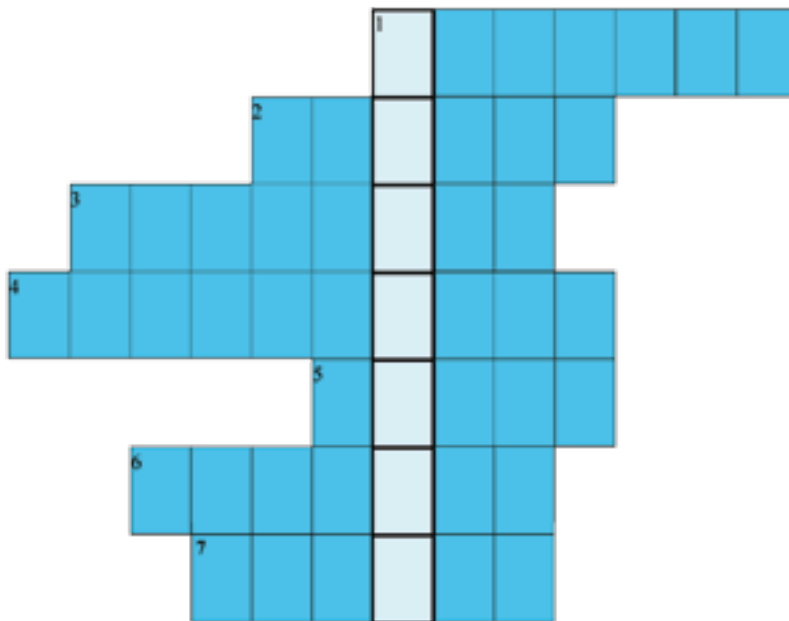
Serviams utgivere påpeker at tidsskriftet er tenkt som et supplement til kirkebladet *Brøen* ettersom dette ikke har anledning til å gå i dybden på de enkelte temaer. Både redaksjonelt og "markedsmessig" er det utvilsomt en riktig vurdering. Man må tro utgiverne også har vurdert forholdet til tidsskriftet *St. Olav*, men herom sier de intet. Markedet for betalte katolske tidsskrifter i Norge er svært begrenset, og det er neppe plass til to som konkurrerer mot hverandre. Derimot kan det kanskje være plass for to som utfyller hverandre og som gjennom en gjensidig, avtalt forståelse profilerer seg med forskjellige særmerker og kvaliteter. Det er utvilsomt stoff nok å hente, både fra verdenskirken og det katolske Norge, til å fylle to norske tidsskrifter. Men da bør de være enige om hvordan dette stoffet skal deles. Der ligger nøkkelen til et langt liv for begge tidsskriftene, og for lesernes del får vi håpe de finner den.

Helge Magnus Iversen

Finn det loddrette ordet

1. et budskap
2. advare
3. møtepunktene for veier
4. flott spiseanledning
5. alt er forberedt
6. være bedt som gjest
7. slo i hjel

(Alle ordene finner du i Evangelielesningen den 9. oktober, Matt 22,1-14)

Fargelegg bildene.

Hvilken av disse tekstene ved bildene kommer fra Bibelen?
Teksten leses søndag 23 oktober. (Matt 22,34)

B. Du skal elske din neste som deg selv

C. Man lever ikke av luft og
kjærighet

A. Jeg har deg hjertelig kjær

D. Det er ikke kjærighet. Det er et
Judaskyss!

Det ene – det gode – det sanne – det skjønne

Hvordan skal vi, i katekesen, snakke om Gud og hans plan for sin skapning?

Som kateketer prøver vi ut en rekke metoder for å nå inn til våre elever og få dem i tale. Vi forteller, stiller spørsmål, tegner, har skuespill og tar dem med i liturgiske handlinger. En kateket som prøver forskjellige metoder i katekesen, erfarer raskt at elevene reagerer ulikt alt etter hvilke metoder som blir brukt. Noen elever er for eksempel mer lydhøre og responderer best når vi forklarer den katolske tro med ord og noterer på tavlen, andre blir mer engasjert når vi bruker bilder, film eller sang og musikk, andre igjen lærer best når de får bruke kroppen, for eksempel i skuespill eller i symbolhandling og dans. Menneskehetens mangfoldighet gjør også at vi har ulike former for mottagelighet. For kateketen er det derfor viktig å ta i bruk flere metoder for å kunne nå frem til flest mulig.

Veien til Gud er den samme for alle, men denne veien kan tegnes opp med forskjellige "farver". Den klassiske filosofi og teologi har i den forbindelse gitt oss et hjelpemiddel for vår katekese. Lenge før kristendommens inntreden fant filosofen Platon ut at det fantes enkelte begreper som syntes å bety noe mer enn den mening vi kan fylle dem med fra vår sanseverden. Det var begreper som strakte seg utover det vi umiddelbart kunne erfare. De transcenderte, derfor kalles de *transcendentaler*.

(*Transcendentia* lat. *det å gå utover*) De katolske teologer fant støtte for et slikt syn i den kristne åpenbaringen og fastholdt dette. De opererte med fire slike transcendentaler: *det ene*, *det gode*, *det sanne* og *det skjønne*.

Bare Gud er den som kan fylle disse begrepene fullt ut. Det aner men-

neskehjertet, slik blant annet Platon vitner om. Enhet, godhet, sannhet og skjønnhet er de linjer mennesket lengter og søker etter Gud langs. Noen søker med mer vekt på sannhet enn skjønnhet andre kanskje stikk motsatt.

Når vi søker etter metoder vi kan presentere vårt budskap i katekesen med, bør vi ha disse begrepene med oss. Enheten, godheten, sannheten og skjønnheten i troen, finner gjenklang i ulikt mon hos hver enkelt elev, og ved å trekke alle fire inn i katekesen når vi lettere inn til flere. Metodene vi velger bør derfor få frem **enheten** i den katolske lære – hvordan en side av troen kaster lys over en annen, de bør vise hvordan Gud er grunnlaget og kilden for all **sannhet** og presentere og argumentere for de sannheten i den katolske tro, de bør vise Guds **godhet** slik den viser seg i naturen og i mennesker som har tatt imot hans helliggjørelse, særlig helgenene og de bør vise hvordan Guds **skjønnhet** avspeiler seg i natur, kunst, musikk og liturgi og bønn.

En vektlegging av alle disse fire begrepene vil gi en kraftfull katekese, dessuten tegner den opp et mer fullstendig bilde av Gud for elevene, han som er og er kilden for all enhet, sannhet, godhet og skjønnhet.

Torvild Oftestad
Det kateketiske senter

St. OLAV
BOKHANDEL A/S

AKERSVN. 14, 0177 OSLO
TLF 23219555, FAX 22360263
E-post: bokhandel@katolsk.no
Nettbutikk: stolavbok.no

"En liten vägledning till" er bøker i det lille formatet men med et stort innhold. Her gis åndelig veiledning og fordypning rundt sentrale spørsmål i den kristne troen.

Owe Wikström
en liten vägledning
till "Nåden"
Hft. kr. 69,-

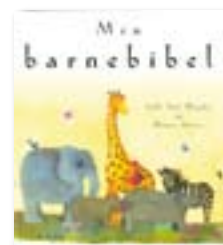

Anders Piltz:
en liten vägledning
till "At lesa i Bibeln"
Hft. Kr. 69,-

Peter Halldorf:
en liten vägledning
till "Bönen"
Hft. Kr. 69,-

**Ny og flott illustrert
BARNEBIBEL!**

Sally Ann Wright og Honor Ayres:
"Min barnebibel"
Lunde Forlag. Ib. Kr 200,-

ÅPNINGSTIDER:
Hverd.: 10-17
Torsd.: 10-18
LØRD. STENGT (fram 29.10)

BOKOMTALER

Ola Tjørhom:

Smak av himmel, lukt av jord

– materialistisk spiritualitet

Verbum Forlag 2005

Er det mulig å tenke seg et kjærlighetsforhold eller et vennskap som ikke får uttrykk i praksis? De fleste vil vel svare benektende på et slikt spørsmål. Hva da med menneskets forhold til Gud? Har det også ytre, så å si målbare, konsekvenser?

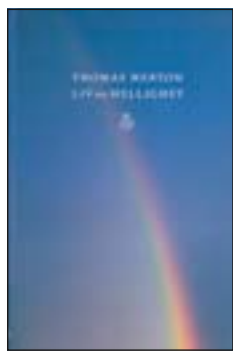
Det er dette spørsmålet som ligger uttalt i bunnen av teologen Ola Tjørhoms nyeste bok *Smak av himmel, lukt av jord*. Og i og med at boken har undertittelen "materialistisk spiritualitet" bør det ikke forbause at han forutsetter at svaret er "ja". Menneskets forhold til Gud får konkrete konsekvenser, bør i alle fall få det. Begrepet "spiritualitet" er vanskelig å definere, men et forsøk kan være "tro slik den ytrer seg i praksis", eller "en konkret måte å leve troen på". Tjørhom noterer innledningsvis at det synes å være stor etterspørsel etter "spiritualitet" i vår tid, men at mye av det som tilbys er abstrakt og uegnet til å integrere tros livet med hverdagslivet. Hensikten med boken er nettopp å skissere en spiritualitet som tåler møtet med hverdagen, ja, har sin primære arena nettopp der – hvor livet faktisk leves.

Utgangspunktet for denne spiritualiteten er at Guds forhold til menneskene slik det beskrives innen kristendommen også får konkrete uttrykk. Gud handler i historien, ja ved inkarnasjonen er han til og med blitt en del av den. Inkarnasjonen

er forutsetningen for sakramentene og for hele Kirkens mysterium – ved den blir den konkrete materien bærer av Guds nåde, ja av Gud selv i nattverden.

Med dette som utgangspunkt spenner Tjørhom ut et bredt lerret der alt fra liturgi til samfunnsengasjement og miljøvern – det vil si vern av Guds skaperverk – har sin naturlige plass. Det er kort vei fra den teologiske basis til helt konkret hverdagspraksis i denne boken, noe som er en styrke og i tråd med dens grunnleggende intensjon. Her er mye god, lett tilgjengelig og anvendbar teologi på bare drøyt hundre sider. Boken er dessuten velskrevet, og – ikke minst – gjennomsyret av stor kjærlighet både til Gud, Kirken og det kristne livet i alle dets aspekter. Anbefales.

HHØ

Thomas Merton:

Liv og hellighet

St Olav forlag 2004

Liv og hellighet er en bok om hvordan Kristus kan bli sentrum i våre liv. Merton skriver engasjert om hva det vil si å være en kristen i vår tid. Boken tar for seg temaer som: kristne idealer, å prøve idealene, Kristus, veien, troens liv og vekst i Kristus. Thomas Merton (1915-68) var trapistmunk, forfatter, fredsaktivist og ble internasjonalt kjent gjennom selvbiografien: *The Seven Storey Mountain*. Han har senere skrevet om mange ulike temaer: bønn, indre vekst, sosialt ansvar, vold og krig. På slutten av sitt liv spilte han en viktig rolle i å introdusere Østens religioner i Vesten. Han blir også i dag betraktet som en åndelig "mester".

I sine bøker har han klart å forene lengsel etter Gud og menneskelig solidaritet.

Henry Nouwen har skrevet forordet. Han oppsummerer kort og klart hva boken handler om:

"Det er ikke en bok om doktriner og dogmer, men om livet i Kristus. Den kunne ha fått tittelen Kristus i sentrum, for i alt det Merton sier om liv og hellighet, setter han Kristus i sentrum." og videre: "...tro er å forkaste alt som ikke er Kristus, slik at vi kan søke og finne alt liv, all sannhet, all håp, all virkelighet i Kristus" (s.7).

Bak de nøkterne og klare ordene om Kristus, aner vi Mertons brennende engasjement overfor menneskers nød og angst. Hans forståelse av hellighet er ikke livsfjern:

"Derfor dreier ikke hellighet seg om å være *mindre* menneskelig, men om å være *mer* menneskelig enn andre mennesker. Dette innebærer en større evne til engasjement, til lidelse, til forståelse, til sympati, og også til humor og glede, og en sans for de gode og vakre ting i livet..." (s.29).

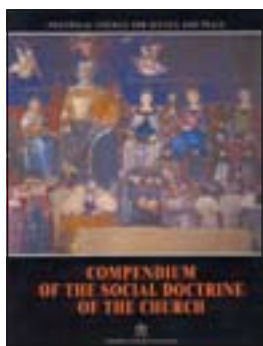
Hellighet forutsetter ikke bare en normal menneskelig intelligens, grundig formet og utviklet gjennom kristen oppdragelse, en normal menneskelig vilje, en skolert fri vilje i stand til engasjement og selvpoffrelse, men fremfor alt forutsetter den sunne og ordnede menneskelige følelser. Nåden bygger på naturen, ikke ved å undertrykke instinktet, men ved å helbrede det og opphøye det til et åndelig nivå.

Den kristne som vil følge sin Mester, må "la nåden forme og utvikle sitt følelsesliv" (s.30), slik at det kan brukes i tjeneste for andre.

En sunn og befriende form for kristendom! Boken er virkelig verdt å lese!

Takk til Anne Krohn som har gitt boken en god norsk språkdrakt!

Aslaug Espe

Det Pavelige Råd for
Rettferdighet og Fred

Compendium of the Social Doctrine of the Church

Libreria Editrice Vaticana 2004

Sosialdoktrinen i all sin prakt og velde

Det Pavelige Råd for Rettferdighet og Fred (*Pontificum Consilium Iustitia et Pax*) har nylig publisert sitt store arbeid om Kirkens sosiale doktrine, på engelsk (525 sider). Undertegnede har vært med i dette arbeidet, som begynte i 1998. Det har bestått i å kommentere italienske tekster til kompendiet i møter i Vatikanet med jevne mellomrom. Et sentralt dilemma har vært i hvor stor grad man skal applisere doktrinen på aktuelle politiske problemer, dvs. hvor tidløs publikasjonen skal være. På den ene side er prinsippene for etisk evaluering av politikk tidløse; på den annen side er etikk alltid applikasjon av slike prinsipper på konkrete tilfeller; og som sådan svært foranderlig. Vi tror vi har funnet en god løsning på dilemmaet ved å adressere empirien – dvs. internasjonal politikk slik den er i dag – samtidig som kompendiet har bredt anlagt presentasjon av prinsippene, både med hensyn til spesifikke bibelske røtter og med hensyn til naturrettslig rasjonalitet. Det er meget viktig at pavens diplomati – Statssekretariets avdeling for relasjoner med stater, som det heter (Kirken har jo aldri ansett nasjonalstater som noe evig, men heller som noe relativt nytt som ble befordret av reformasjonen) – tar seg av den løpende politiske virksomhet og ”det muliges kunst”, som operativ politikk er; mens det pavelige råd konsentrerer seg om de lengre linjer og om doktrineutvikling. Det er selvsagt et tett samarbeid mellom de to delene

av kurien, spesielt etter at Raffaele Renato Cardinal Martino overtok som rådets leder. Han var FN-ambasador for Den Hellige Stol i 19 år før dette.

Kirken står selvsagt i den klassiske politiske tradisjon fra Platon og Aristoteles hvor *res publica* dreier seg om det felles gode, *summun bonum*. Politikk er den høyeste menneskelige aktivitet etter filosofien, sier Platon. (Det ville han neppe sagt om han observerte norsk valgkamp). Postulatet er at det politiske liv er riktig og høyverdig når det er etisk, hvilket betyr rettferdig. Jus er bare jus når lovene er rettferdige; politikk er bare politikk når herskeren fremmer fellesinteressen. Et tyranni er et styre hvor fyrsten følger egeninteressen. Kirkens sosiallære er basert på denne klassiske tradisjonen, og kan ikke forstås utenfor den. Man mener seg mandatert til å utsi noe om prinsippene for rettferdighet og godt styresett; ikke kun på kristent grunnlag, men også på naturrettslig grunnlag. Menneskesynet er det som dimensjonerer alt det andre – hva det gode samfunn er, hva menneskerettigheter er osv. Naturretten er den iboende rasjonelle evne hos mennesket – medfødt, sier Platon og Aristoteles før Thomas – til å skjelne, *grosso modo*, mellom godt og ondt, privat så vel som offentlig. Den allmenne og sekulære karakter som sosiallæren har, betyr at den er interessant langt utover katolske rekker. Poenget med det katolske er det universelle, dvs. logisk sett at om noe er sant, er det sant for alle, universelt. Sosiallæren pretenderer derfor å være sann; dvs. universell.

Sosiallæren, som er det norske ordet for ”social doctrine”, er likevel relativt ny i Kirken. Den oppsto som begrep først i 1890-årene, i debatten omkring arbeidernes rettigheter og sosialismen. Kirkens vern av disse rettighetene var for mange kontroversielt. Pavene fortsatte med doktrineutvikling omkring det moderne samfunn, og mange av sosialencyklikaene er fyrtårn i også en sekulær samfunnsdebatt, fra Johannes XXIII *Pacem in terris* i 1964 til Johannes Paulus IIs *Centesimus annus* i 1991. Temaene spenner fra krig og fred, som har hatt en katolsk doktrine fra Augustin via St. Thomas; til mennes-

kerettigheter, statens stilling, utvikling, familiens stilling i samfunnet, religionsfriheten etc. Det er mye nytt i analysen av hva disse prinsippene betyr for aktuell politikk, for eksempel en meget sentral analyse av relativismens problem i demokratiet når felles normer ikke lenger finnes. Det gamle problemet med flertallstyranni får ny aktualitet når den etiske relativisme blir så ekstrem som den er i mange vestlige land.

Et annet meget viktig tema er ”rettferdig krig”-prinsippene, som har fått aktualitet i forbindelse med humanitær intervensjon. Her går Kirken inn for en plikt, ikke bare en rett, til slik intervensjon, men kun når de objektive kriterier – inkludert bruk av makt som *ultima ratio* – er oppfylt. Intervensjon uten FN-mandat er av og til en realitet, og erkjennes av verdenssamfunnet som legitim ut fra rent etiske regler. Man støtter seg da på St. Thomas’ kriterier for rettferdig krig (dog oftest uten å vite det). For eksempel har FNs reformpanel for sikkerhetspolitikk nylig foreslått de samme kriteriene for å avgjøre om bruk av makt mer legitimt.

Kompendiet gir en systematisk oversikt og analyse av Kirkens lære på alle aktuelle samfunnsmessige områder, og det er lagt meget stor vekt på et fullstendig noteapparat med kryssreferanser til alle relevante dokumenter, inkludert encyklikaer, taler, artikler, konsildokumenter og referanser til tidligere autoriteter. Nyanser i argumentasjon og utlegning av prinsipper er tydeliggjort. Denne boken er en rik kilde for den som vil forstå Kirkens lære i alle detaljer på det samfunnsmessige felt. Kompendiet er utgitt på de sentrale europeiske språk og oversettes fortløpende til andre. Den kan bestilles direkte fra rådets sekretariat i Palazzo San Callisto; 00120 Citta del Vaticano.

Janne Haaland Matlary

NYTT OM NAVN

TO AV SØSTRENE av det Hellige Kors av Nha Trang-kongregasjonen på Hønefoss avla sine evige løfter den 7. august. De to er **sr. Maria Cao Thi Thanh-Thuy** og **sr. Lucia Nguyen Thi Kim-Trang**.

Sr. Maria og sr. Lucia har avlagt de evige løfter.

Sr. Maria er født i Quy Nhon i Vietnam i 1972 og avla sine første løfter i 1998. Sr. Lucia er født i Phan Thiet i Vietnam i 1971 og avla sine første løfter i 1999.

Sr. Maria og sr. Lucia med biskop Schwenger etter messen.

Seremonien ble ledet av biskop Gerhard Schwenger av Oslo og fant sted i St. Theresia kirke på Hønefoss.

DEN 18. AUGUST ankom en ny prest Trondheim Stift. **Fr. Frans Steiner** er født 25. juli 1976 i Baia Mare i Romania og ble presteviet den 25. mars 2004 i Sora i Italia.

Fr. Steiner vil fungere som hjelpeprest i St. Olav menighet i Trondheim mens han går på språkkurs for å lære seg norsk.

Sigurd Hareide

SIGURD HAREIDE sluttet den 1. september som medarbeider i Informasjonstjenesten i Oslo Katolske Bispedømme. Han har vært ansatt i 50% stilling siden 1. sep-

tember 2004. Fra høsten 2006 er han ansatt som stipendiat i kirkehistorie ved Det teologiske Menighetsfakultet. I mellomtiden vil han fortsette i

sin stilling som høgskolelektor i KRL ved Høgskolen i Bodø.

Pedro Barrera

har nylig fullført sin utdanning som diplom eksportmarkedsfører ved Norges Markedshøyskole. Han har deltatt aktivt i kirkelige sammenhenger, blant annet som leder for Norges Unge Katolikker.

I den forbindelse er **Pedro Barrera** siden 25. juli engasjert som vikar i Informasjonstjenesten i 80% stilling. Pedro er 23 år gammel, kommer fra Haugesund og har chilensk bakgrunn. Han

Christina B. Falkenberg

organisasjonskonsulent. Begge har lang erfaring med arbeidet i NUK. Christina B. Falkenberg startet i begynnelsen av august. Pham Cong Thuan, som er nåværende leder for NUK, startet i slutten av august. Han vil frem til mai 2006 vikariere for **Marta Bivand Erdal**, som går ut i fødselspermisjon i september.

Christina B. Falkenberg overtar som organisasjonssekretær etter **Helga Koinegg**, som hadde denne stillingen fra januar 2002 og inntil den 31. juli i år.

FREDAG DEN 5. AUGUST ble ni postulanter ikledt og begynte sitt ettårige novisiat i fransiskanerklostret i Borki Wielkie (Polen). Blant dem

Thomas Hole, br. Hallvard, ses helt til venstre i andre rad.

var **Thomas Hole** fra Norge, som har fått ordensnavnet br. Hallvard. Etter 1 års novisiat vil han avlegge sine første løfter og fortsette de teologiske studier i fransiskanernes seminar i Wroclaw.

PRESTESTUDENT for Oslo Katolske Bispedømme, **Fredrik Hansen**, startet den 28. juli sin etterårige menighetspraksis i St. Franciskus menighet i Arendal. Hans nye adresse er

Fredrik Hansen

Kirkebakken 15, 4836 Arendal (tlf. 37 00 06 20/ 95 18 42 00).

Seminaristene **Pål Bratbak** og **Nguyen Thanh Phu**, som også studerer for OKB, ble den 6. mai innsett som akolytter av biskop Gehrard Schwenger. De avsluttet i sommer sine ettårige praksiser i henholdsvis Stavanger og London. Begge to har nå også avsluttet studiene ved Allen Hall i London og fortsetter fra september av prestestudiene i Roma. Bratbak vil der studere ved Gregoriana og Phu ved Angelicum. Begge vil bo ved Collegio Svedese, Corso Trieste 57, 00198 Roma.

P. Frans Szajer OFM

P. FRANS SZAJER OFM, kapellan i St. Hallvard kirke i Oslo, fikk den 12. mai 2005 sin doktorgrad i liturgi ved Det pavelige teologiske Akademi i Kraków. Tema for avhandlingen var

Religiøst og sosialt liv i Den katolske Kirke i Norge 1945-2003.

ST. FRANS MENIGHET I LARVIK har valgt nytt menighetsråd, som har konstituert seg på følgende måte: **Georg Aker** (leder), **Egil Aasheim** (sekretær), **Marian D. Gundersen**, **Inger Th. Sannes Müller** og **Phi Viet Tran** (medlemmer). Vararepresentanter er **Aasmund Fossum** (1. vara) og **Amelia Hustuft** (2. vara). Menighetens delegat til pastorallrådet i OKB er **Inger Th. Sannes Müller**, med vara **Viet Phi Tran**.

UTNEVNELSER I OSLO KATOLSKE BISPEDØMME

Biskop Gerhard Schwenzer S.S.C.C. av Oslo har den 1. juli 2005 utnevnt **p. Grzegorz Gryz OFM** til kapellan i St. Hallvard menighet i Oslo. P. Gryz kom til Norge 27. juni 2004, og hans første år i Norge har i hovedsak vært viet til språkstudier.

UTNEVNELSER I TROMSØ STIFT

Biskop-prelat Gerhard Goebel M.S.F. av Tromsø har utnevnt **p. Mirosław Ksiazek M.S.F.**, tidligere kapellan i Vår Frue Menighet i Tromsø, til sogneprest i Harstad. P. Ksiazek tiltrådte den 1. september 2005.

P. Ksiazek

Biskop-prelat Gerhard Goebel M.S.F. av Tromsø har utnevnt **p. Jan Tetzlaff**, som til nå har vært kapellan i Harstad, til vikarprest i Tromsø. P. Tetzlaff tiltrådte den 1. september 2005.

P. Tetzlaff

Broen gratulerer

...sr. Agnès-Marie av Treenigheten

med 100-årsdagen den 11. august 2005! Sr. Agnès-Marie er født i 1905 i Aubange, bispedømmet Namur, i Belgia. I juni

1929, 24 år gammel, trådte hun inn i dominikanerinnenenes kloster i Dinant i Belgia, hvor hun avla sine klosterløfter i 1930. Annen verdenskrig medførte at søstrene fra Belgia måtte flykte til Lourdes i Sør-Frankrike. I 1949 var søster Agnès-Marie blant de første søstre som klosteret i Lourdes sendte til Norge for å forberede grunnleggelsen av Dominikanerinnenenes kloster på Lunden i Oslo i 1951. Søster Agnes-Marie har viet sitt liv til Gud i forbønn for alle mennesker. Hennes egen bok "Kunsten å eldes uten å bli gammel" gir et innblikk i hennes dype kristentro, som hun gjerne deler med dem som søker hennes veiledning. "Gud elsker alle mennesker" er hennes budskap hver eneste dag. Dagen ble feiret med høytidelig gudstjeneste i Lunden Kloster.

Melding fra søstrene på Lunden kloster

...sr. Marie-Kristin Riosianu med 70-

årsdagen den 28. juni 2005. Sr. Marie-Kristin er født i Brasov i Romania i 1935, og kom som barn til Norge i 1938. Hun trådte inn i St. Josephs-

søstrenes kongregasjon og avla evige løfter i 1966. Foruten den teologiske utdanning har hun utdanning som sykepleier og lærer, og har utøvet begge yrker. I perioden 1986-2001 var hun rektor ved St. Sunniva skole, og i perioden 11. juni 2000-9. juni 2003 var hun provinsforstanderinne for St. Josephsøstrene av Chambéry. Dagen ble blant annet feiret på Nesøya den 3. juli.

Broen er avhengig av tips til "Broen gratulerer-spalten". Tips oss derfor om presters og ordensfolks jubileer for fødselsdag, presteordinasjon og løfteavleggelse!

September

At retten til religionsfrihet må bli respektert av alle verdens regjeringer.

At forkynnelsen av evangeliet i de unge kirkene må være slik at det kristne budskap rotfestes i den lokale kultur.

Oktober

At de kristne kirker ikke må tape motet i møtet med det sekulariserte samfunns utfordringer, men tillitsfullt vitne om sin tro og sitt håp.

At de troende ikke bare må støtte misjonsarbeidet med bønn, som er det grunnleggende, men også yte økonomisk hjelp.

November

At de som er gift, må følge eksemplet fra de mange som har vist ekteskapelig hellighet midt i hverdagen.

At sjelesørgere i misjonsområdene må se den plikt de har til stadig videreutdanning av sine egne prester.

Våre menigheter:

St. Franciskus Xaverius menighet i Arendal

Tekst og foto: Jan-Erik Løken

St. Franciskus Xaverius menighet i Arendal ble stiftet i 1911 – og fra og da og frem til 1954 holdt menigheten til i en gammel trekirke på toppen av Tyholmen i Arendal sentrum. Kirken var egentlig et ombygd lysthus som tilhørte en praktieendom på Øvre Tyholmen. Hovedhuset ble omgjort til hospital med kapell i 1. etasje, og i en liten bod ble det bygd skole. Den var ikke stor, men så startet St. Franciskus skole opp med kun to elever i 1913.

Menigheten vokste raskt, og allerede på 1930-tallet var den gamle kirken begynt å bli for liten, så ønsket om å få bygd en større kirke var sterkt. Men som kjent kom Norge med i den 2. verdenskrig i 1940, og alle planer om en ny katolsk kirke i Arendal måtte skrinlegges.

På begynnelsen av 1950-tallet kom tankene om en ny kirke for alvor tilbake igjen, og den 24. januar 1954 stod den nye murkirken klar til å vigles.

I dag har menigheten nesten 600 medlemmer og igjen begynner menigheten å tenke på en utvidelse av kirken – ikke å bygge

helt nytt, men å utvide den kirken vi har, så vi får fordoblet dagens sitteplasser ved siden av å gjøre enkelte moderniseringer.

St. Franciskus Xaverius menighet er en aktiv menighet som særlig skiller seg ut ved at vi har vår egen skole. St. Franciskus skole har i løpet av de siste årene gjennomgått en stor utvikling.

I 1999 hadde skolen rundt 65 elever og i dag har elevmassen passert 150 elever og dette tallet vil stige til nærmere 200 til høsten. I tillegg til skolen driver vi også vår egen barnehage som pr. i dag har 22 barn. St. Franciskus skole har også en egen SFO-virksomhet, som er meget populær og som er et nødvendig tilbud å yte i dagens skolesamfunn.

August 2003 velsignet p. Arne Fjeld o.p. den nye St. Franciskus ungdomsskole som holder til i det gamle St. Franciskus hospital. Her drev St. Franciskus Xaverius-søstrene sitt hospital fra 1911 til 1994. Da ble sykehuset solgt til Aust-Agder fylkeskommune som etter hvert gjorde det til en ekstern del av Aust-Agder Sentral-

sjukehus og senere Aust-Agder Sykehus. I 2002 solgte fylkeskommunen seg ut av de gamle lokalene til søstrenes hospital og etter en politisk dragkamp i fylkestinget fikk menigheten ved OKB kjøpe hospitalet tilbake. Ungdomsskolen startet opp med en 8. klasse med 20 elever og har i dag en 9. klasse samt to like store 8. klasser. Fra høsten 2005, etter at 3. byggetrinn er ferdig kommer skolen til å være en fullverdig 1-10 skole. Det blir et stort øyeblikk for vår skole som startet med to elever i 1913. Skolen ledes i dag av rektor Reidun **Pihlmann**.

Vår sogneprest er fra 1. juli 2004 p. Sigurd Markussen. Han overtok menigheten fra p. Arne Dominique Fjeld o.p. som ledet menigheten fra 2001 – 2004.

Sognet omfatter det meste av Aust-Agder fylke, minus Setesdalen og de vestlige kommunene Lillesand, Iveland og Birkeland. Disse tilfaller St. Ansgar i Kristiansand. Men foruten det resterende Aust-Agder omfatter også Arendal sogn to kommuner i Telemark fylke, Nissedal og Fyresdal.

Det er likevel slik at flesteparten av katolikkene kommer fra Arendal, Grimstad og Risørregionen.

Vår lille menighet i Arendal er stolt over å ha fostret flere prester, brødrene Taxt og p. Frode Eikenes. Harald Taxt døde i 1981 og var blant annet sogneprest i Porsgrunn. Det samme har hans bror Anton Taxt vært, og han har nå i sin pensjonisttilværelse bosatt seg der hos våre frender i Telemark. Man skulle ellers tro at det er et likhets-tegn mellom Porsgrunn og prester som kommer fra vår menighet. I dag er det nemlig p. Frode Eikenes som er sogneprest i Vår Frues kirke i Porsgrunn.

St. Franciskus Xaverius kirke i Arendal ligger vakkert plassert på Øvre Tyholmen.

P. Sigurd sammen med biskop Schwenzer i forbindelse med fermingsmessen i september 2004.